18 896

ИСТИҚЛОЛ ҚУЁШИ МАНГУ НУР СОЧАР

ИЖТИМОИЙ — СИЁСИЙ ГАЗЕТА

1925 йилдан чиқа бошлаган

Туркистон

ЭЛИМ ДЕБ, ЮРТИМ ДЕБ ЁНИБ ЯШАШ КЕРАК

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 10 август. Шанба. № 55 (14353)

ПРЕЗИДЕНТ МОСКВАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

8 август куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Москвага жўнаб кетди. У Россия давлат раҳбарининг ўз лавозимига тантанали равишда киришиш маросимида қатнашади. Президент Борис Ельциннинг инаугурация маросими 9 август куни Кремлда бўлиб ўтади.

— Биз Россиядаги Президент сайловидан олдин, сайлов арафаларида Президентликка номзод Борис Ельцин ва унинг тимсолида ушбу мамлакатдаги демократик кучларни қўллаб-қувватлашимизни бир неча бор такрорлаган эдик, — деди Президент Ислом Каримов аэропортда журналистларнинг саволларига жавоб берар экан. — Россиянинг жаҳон миқёсидаги ўрнини ҳисобга оладиган бўлсак, сайловда мамлакатдаги демократик кучларнинг ғалаба қозонишидан барча манфаатдор эди. Биз бундан буён Россия демократик ўзгаришлар йўлидан дадил боришига аминмиз ҳамда бу давлат билан ўзаро муносабатларни янада мустаҳкамлашга тайёрмиз.

Тошкент аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Б. Ғуломов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

Кузатиш маросимида Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги муваққат ишлар вакили В. Ринза ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЯНГИ КИТОБИ

7 август куни Москвада Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги элчихонасида Президентимиз Ислом Каримовнинг «Палея» халқаро нашриётида чоп этилган «Барқарорлик ва ислоҳотлар» («Стабильность и реформы») китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

«XX аср халқ доҳийлари» туркумида нашр қилиш мўлжалланган жаҳоннинг саксондан ортиқ энг машҳур давлат арбоблари асарларининг бири айнан Ислом Каримовга, унинг машҳур нутқ ва маърузаларига бағишланди. Бу юртбошимизнинг мустақил мамлакатимизни ривожлантириш йўлида олиб бораётган ташқи ва ички сиёсатдаги изчил, ўзига хос йўлнинг яна бир бор эътироф этилишидир.

Китобнинг тақдимот маросимида Россия Федерацияси ҳукумати ва парламентининг масъул ходимлари, вазирлар, депутатлар, энг йирик илм даргоҳлари раҳбарлари, таниқли олим ва адиблар, хорижий мамлакатларнинг Москвадаги элчихоналари дипломатлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этди.

Китоб тақдимотига бағишланган йиғилишни Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ш. Шоҳалилов кириш сўзи билан очди.

«Палея» халқаро нашриётининг директори Н. Мишин, Россия Фанлар академияси фалсафа тадқиқотлари маркази директори, профессор А. Кара-Мурза, ташқи иқтисодий тадқиқотлар институти директори, академик С. Ситарян, Россия Федерацияси ҳукумати қонунчилик ва ҳуқуқ институтининг бўлим мудири М. Булошников мустақиллик йўлидан дадил бораётган Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовнинг «Барқарорлик ва ислоҳотлар» китобида олға сурилган ибратли ғоялар ва амалда эришилаётган катта ютуқлар Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари учун намуна бўлишини таъкидладилар. Маросимда сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов китобнинг республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги арафасида чоп этилганига эътибор қаратди ва унда Ўзбекистондаги ислоҳотлар жараёни чуқур таҳлил этилганини алоҳида қайд этди.

Китоб тақдимотига бағишланган маросимда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот котиби М. Муҳаммад Дўст, Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси раиси Р. Шоғуломов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

(ЎзА).

Ҳамкорлик робиталари

ЎЗБЕКИСТОН — ЯПОНИЯ: ТАЛАБАЛАР САФАРИ

Тошкент давлат шарқшунослик институти талабалари тил ўрганишга доир ёзги амалий ишларини синфхоналарда эмас, балки кун чиқар мамлакатда яшовчилар билан бевосита мулоқот орқали бажарадиган бўлди — Япония мамлакати тарихи ва маданиятини, япон тилини ўрганаётган йигит ва қизлар гуруҳи Японияга жўнаб кетди. Улар 15 кун давомида Фукусима вилоятида ва Токиода тенгдошлари оилаларида яшайдилар.

Уларнинг бир-бири билан танишувига ҳожат йўқ — тошкентлик бўлажак шарқшунослар ўтган йили японийлик талабаларни қабул қилган, улар тошкентлик тенгдошлари оилаларида яшаган эди.

Ўзбекистон халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмаси билан «Фукусима — Ўзбекистон» маданий-иқтисодий уюшмаси ўртасида амал қилаётган битим туфайли талабаларнинг бир-бирлари ҳузурига сафар қилишига имкон туғилди.

Бу икки жамоат ташкилоти кўп йиллардан буён алоқа қилиб келмоқда. «Фукусима — Ўзбекистон» уюшмаси делегациясининг сентябр ойида мамлакатимизга қилган сафари ҳам шу алоқаларни кенгайтиришга бағишланади.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

Ўзбекистонда айни пишиқчилик...

ПЕШКУ МАҲСУЛОТЛАРИ — БУХОРОДА

Пешку тумани деҳқонлари бухороликлар дастурхонига файз киритиш мақсадида ўзлари етиштирган маҳсулотлар ярмаркасини ўтказишди. Арзон нархдаги мева-сабзавот, қовун-тарвуз, гўшт ва сут ҳамда бошқа деҳқончилик маҳсулотлари харидорларни хурсанд қилди. Сотувга чиқарилган барча маҳсулот тезда сотилиб кетди.

Ярмаркада тумандаги барча хўжаликлар иштирок этди. Мазкур тадбир ташкилотчилари бундай ярмаркаларни тез-тез ўтказиб туришни анъанага айлантиришга қарор қилишди.

(ЎзА мухбири).

Эътироф

ЯПОНИЯ ТАЪЗИМИ

Мўъжизалар мамлакати Япониянинг ҳам мустақил Ўзбекистонга бўлган қизиқиши йил сайин ортиб бормоқда. Икки давлат, икки халқнинг ўртасидаги барча соҳалардаги алоқалар мустаҳкамланмоқда.

Япониянинг Ўзбекистондаги элчихонаси маданият ва ахборот атташеси жаноб Иванэ Такехаше билан суҳбатимиз ана шу ҳақда бўлди.

— Шу кунга қадар Ўзбекистон ва Япония ўртасида сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳалардаги алоқаларни кенгайтириш учун қандай тадбирлар амалга оширилди? Шу йўлда яна қандай режаларингиз бор?

— Мамлакатларимиз ўртасида сиёсий алоқалар тикланишида қилган ҳаракатимиз муҳим аҳамиятга моликдир. Хусусан, Президент Ислом Каримовнинг Японияга ташрифи амалга оширилган ишларнинг энг муҳимидир. Мамлакатингизга Япония томонидан ҳам давлат вакиллари, бир қанча депутатлар ташриф буюришди.

Агар иқтисодий алоқалар устида тўхталсак, Япония қишлоқ хўжалиги ўрмончилиги ва балиқчилиги Молиявий корпорацияси раҳбарларидан бири жаноб Чино ташриф буюрди ва Президент И. Каримов билан мамлакатлар ўртасидаги алоқаларда ўзаро ишончни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган суҳбат бўлиб ўтди. Бундан ташқари бизлар молия соҳасида семинарлар ўтказмоқдамиз ва умид қиламизки, бу сармоялашни амалга оширишда муҳим омил бўлади.

Иқтисодий соҳадаги муносабатларда эса Япония Ўзбекистон Республикаси учун 1994 йилдан энг йирик донатор бўлиб қолди, табиий ресурслардан фойдаланиш, ҳаракат ва алоқа тармоқларини йўлга қўйиш бўйича 20 дан ортиқ лойиҳалар тақдим этилди, тиббиёт асбоб-ускуналари, малакали ўқитиш ва беғараз ёрдам кўрсатиш ишлари амалга оширилди, бу соҳадаги ишлар ривожлантирилди. Бундан буён ҳам шу йўналишларда ёрдамимизни кўрсатаверамиз.

Маданият соҳасида сўз юритар эканмиз, япон маданияти билан таништириш бўйича ўтказилган тадбирлардан ташқари, бу соҳага яқин бир қанча ташкилотларга кўмак кўрсатилди, жумладан, Тошкент давлат Шарқшунослик институти, Жаҳон тиллар университети ҳамда Дипломатия ва жаҳон иқтисодиёти институтининг япон тиллари мутахассисларига ёрдами шулар жумласидандир. Бундан буён мақсадимиз табиатни муҳофаза қилиш билан шуғулланаётган муассаса ва ташкилотларни ўрганиш, лозим бўлса уларга муҳим ахборотлар етказиш ва муттасил ҳар хил тармоқлардаги ташкилотлар билан алоқаларни тиклашдир. Табиатни муҳофаза қилиш бўйича ўзбек халқига японлар амалга ошираётган замонавий усулларни етказишга умидворимиз.

— Ўзбекистонда яна қандай тадбирлар бажарилди, келажакда қандай режаларингиз бор?

— Япон анъанавий санъати хусусида биз икэбана (гул санъати, гулдонга гулдасталар териш), япон қўғирчоқ кўргазмаси, Гудже вилояти машҳур рақсини намойиш қилишни ташкилладик. Ўзбекистонда ҳар икки йилда бир бўладиган кинофестивалга Япон кинематографчиларининг ташрифи анъанага айланиши, жаз мусиқаси санъатида машҳур арбобимиз Акира Саката ва бошқаларнинг концертлари, шунингдек, балет раққосаси Юкико Иватанинг Навоий номидаги опера ва балет театри саҳнасидаги оммавий чиқишлари замонавий санъатни таништириш бўйича қилаётган ишларимизнинг дебочасидир.

— Сиз юртимиз босиб ўтган беш йилни қандай баҳолайсиз?

— Ўзбекистонда иқтисодиётни қайта қуриш йўлида қилинган ҳаракатлар туфайли аҳволнинг анча барқарорлашиши бугунги кундаги катта ютуқдир. МДҲ мамлакатлари макроиқтисодиёти статистик кўрсаткичлари бўйича комил ишонч билан Ўзбекистон тўғри йўлдан, ривожланиш йўлидан кетаётганлигини айтишимиз мумкин.

— Бизнинг энг катта ва қувончли байрамимиз — Мустақиллик кунини қандай ўтказмоқчисиз?

— Ўзим Амир Темур музейига ташриф буюриш ниятидаман, ходимларимиз Тошкент бўйлаб сайр қилишмоқчи, Мустақиллик, Халқлар дўстлиги майдонлари ва Амир Темур хиёбонларига боришмоқчи.

— Японлар Ўзбекистон ҳақида қандай маълумотларга эгалар? Ўзбекистон маданиятини қандай тарғибот қилаяпсизлар?

— Бизнинг асосий мақсадимиз ўзбекистонликларга Япония ҳақида тўлиқ маълумот бериш. Лекин биз Японияда ҳам юртингиз ҳақида кўпроқ маълумотга эга бўлишлари йўлида барча чораларни амалга ошираяпмиз. Жумладан, Япониядан делегациялар келганда фақат пойтахт Тошкент билан чекланиб қолмай, уларни Самарқанд, Бухоро ва Хива каби кўҳна шаҳарларга боришларига барча тадбирларни тайёрламоқдамиз. Бу йўлда ходимларимиз дам олиш кунида бўлса ҳам вақтларини аямайдилар. Сабаби, Ўзбекистонга Япониядан сиёсат, иқтисодиёт ва маданият ишларида катта мавқега эга бўлган шахслар келиб, Ватанингиз ҳақида Японияда кенг тасаввурга эга бўлишда ҳиссаларини қўшишлари мумкин.

— Қўшма корхоналар ҳақида маълумот берсангиз?

— Ҳозирча «Тойота» автомобиль заводи маҳсулотларини сотадиган компания фаолият кўрсатмоқда. Ишлаб чиқаришда пилладан қоладиган қолдиқлардан ипак матолар ишлаб чиқарадиган «Ипак йўли» ўзбек-япон қўшма корхонаси тузиш ҳақида шартномаланди. Бундан кейин ҳам шу йўналишда фаолиятимизни кенгайтиравераимиз.

Қалдирғоч МАНБЕТОВА.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ТЕКШИРИШЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ВА НАЗОРАТ ҚИЛУВЧИ ОРГАНЛАР ФАОЛИЯТИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Мулкчилик шаклларидан қатъи назар, хўжалик юритувчи субъектларни текширишни тартибга солиш, назорат қилувчи органлар томонидан уларнинг фаолиятига асоссиз аралашишга йўл қўймаслик мақсадида:

1. Хўжалик юритувчи субъектлар — юридик ва жисмоний шахсларнинг молия-хўжалик фаолиятини текшириш ҳамда тафтиш этишга доир барча ишларни мувофиқлаштириш вазифаси Ўзбекистон Республикасининг Давлат солиқ қўмитаси (шахсан давлат солиқ қўмитасининг раиси Ш. Гатаулин) зиммасига юклансин.

2. Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгаши иловага мувофиқ таркибда тузилсин.

3. Қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

мулкчилик шаклларидан қатъи назар, хўжалик юритувчи субъектларнинг молия-хўжалик фаолиятини қонунчилик нормаларида белгиланган ҳуқуқларга мувофиқ амалга ошириладиган текширишларнинг ҳаммаси назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгаши билан келишилган ҳолдагина ўтказилади.

Республика кенгаши билан келишилмаган ҳолда текширишларни амалга оширувчи марказдаги ва жойлардаги назорат қилувчи органларнинг раҳбарлари белгиланган тартибда жавобгарликка тортиладилар.

4. Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгаши:

режа асосида ўтказиладиган текширишларнинг йиллик, ярим йиллик ҳамда ҳар бир чоракка мўлжалланган жадвалларини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

комплекс текширишларни ўтказиш амалиётга жорий этилсин, бунда бир корхонадаги текшириш барча ваколатли ташкилотлар томонидан амалга оширилади, шунинг ҳисобига ўтказиладиган текширишлар сони ва масалаларни такрорлаш кескин камайтирилсин.

5. Хўжалик юритувчи субъектларни текширадиган идоравий тафтиш хизматларининг мавжудлиги мақсадга мувофиқ эмас, деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикасининг вазирликлари, идоралари (Давлат солиқ қўмитаси ва Молия вазирлиги бундан мустасно), концернлар, корпорациялар, уюшмалар мавжуд тафтиш хизматларини тугатсинлар ва ўз таркибларидаги хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини таҳлил этишнинг аудиторлик шаклларини қўлласинлар.

Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги мазкур банднинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатсин, 1997 йил бюджетида бошқарув идораларининг лавозимлари рўйхатидаги тегишли ўзгаришларни назарда тутсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисидаги таклифларни бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналарида текширишларни тартибга солиш тўғрисида» 1993 йил 10 декабрдаги 696-сон Фармони, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 8 ноябрдаги 574-сон фармойишининг 1-банди ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
1996 йил 8 август.

ОЛИМПИАДАЧИЛАРИМИЗ АТЛАНТАДАН ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Америка Қўшма Штатларининг Атланта шаҳрида ўн беш кун давом этган XXVI ёзги олимпия ўйинлари якунланди.

Унда жаҳоннинг 197 давлатидан қарийб ўн бир минг спортчи иштирок этди. Бу қизиқарли беллашувларни олти миллион томошабин бевосита Атлантага келиб кўрди. Улар орасида юртимиз вакиллари ҳам бор эди. Бизнинг спортчиларимиз биринчи марта шундай йирик халқаро спорт беллашувларида мустақил Ўзбекистон давлати номидан иштирок этдилар. Дунёнинг энг кучли, манаман деган спортчилари билан майдонга тушдилар. Юртбошимизнинг сафар олдидан спортчиларимизга оқ йўл тилаганлиги уларнинг кучига-куч қўшди.

Қизғин ўтган олимпиада мусобақаларида 76 нафар вакилимиз спортнинг ўн уч тури бўйича куч синашди. Мукофотларни топшириш маросимида икки марта Ўзбекистон Республикаси байроғи кўтарилди. Дзюдочи Армен Богдасаров кумуш, боксчимиз Карим Тўлаганов бронза медални қўлга киритди.

8 август куни Тошкентда спортчиларимизни тантанали кутиб олиш маросими бўлди. Шу муносабат билан пойтахт аэропортига алоқадор ташкилот ва идоралар раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари, кўпдан-кўп спорт мухлислари келди.

...Икки ёнига «Ўзбекистон» сўзи ёзилган улкан ҳаво кемаси оҳиста келиб қўнади. Йиғилганлар спортчиларни карнай-сурнай садолари ва гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар. Уларга анвойи гуллар тақдим этилади.

Кутиб олиш маросимида Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев, Бош вазир ўринбосари С. Саидқосимов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

(ЎзА).

Мустақиллик фарзандлари

ОЗОДСАН ҲАМ БАХТЛИСАН

Тўхтасин машинасини бекатдан хиёл нарида ўтиб тўхтатиб-тўхтатмай, эмизикли боласини бағрига олган, бир қўлида сумкаси, яна ёнида ўн ёшлар чамалик қизи билан ёш аёл халлослаб югуриб келди.

— Ука, Оқлонга элтиб қўйинг.

— Опажон, обоpолмайман, — деб у соатига кўз ташлади. Иккидан йигирма минут ўтибди. Демак, барвақт келибди.

— Сўраганингизни бераман, жон ука, обориб қўйинг.

— Тушунмадингиз. Иш билан келганман, бировни кутяпман.

Аёлнинг хафсаласи пир бўлди-да, нарироққа ўтиб ўтган-кетган машиналарга қўл кўтара бошлади. Аксига олиб шундай катта йўлда машиналар ҳам камроқ кўринади. Ҳаво хўп исиб кетди-да, қирқ даражага чиқди шекилли. Шундай қайноқда ким кўчага чиқарди?

Орадан беш-олти дақиқалар ўтди ҳам-ки, аёл ҳамон қўлида боласи ва юки билан офтобнинг чўғдай ёнаётган беаёв нурлари остида машина тўхтатолмай гаранг. Худди шу чоқ мен машинга яқинлашиб келдим. Ҳа, Тўхтасин кутаётган одам менман. Унинг ўзи эса ёши Мустақиллик куни билан тенг— 1 сентябрда туғилган бахтли боланинг отаси. Бу ерда учрашишни телефон орқали келишиб олган эдик. Ҳозир тўғри бориб боғчадан ўша «юбиляр»ни оламиз.

Тўхтасин билан кўришиб, машинага ўтирдим. У машина ўтини олдириб икки қадам юрмасдан менга бутунлай нотаниш, боядан бери машина тўхтатолмай беҳаловат турган аёл олдида тўхтади.

— Ўтиринг, опа, майли, обориб қўямиз. Жа йўлимиз бўлмасаям, хиёл нарироқ экан. Шошмаётибсизми ока, — деб у менга мурожаат қилди. «Бемалол» деб ўзимча илтифот қилсам-да, «Тижоратчи-да, ишнинг кўзини билади. Бир ўқ билан икки қуённи уради. Қандингни ур!» деб хаёл қилдим. Роса чалкаш фикрга борганимни қаёқдан билай.

Оқлон бекатига етиб келганимизда аёл чап кўчага имо қилди. Қайрилиб шу юрганча бир чақиримдан мўлроқ йўл босдик. Пулини тўлайди, шунинг учун машина эгаси ғиринг демай кетаяпти, деб ўйладим. Етиб келганимиздан сўнг аёл қуюқ раҳмат билдириб машинадан тушди. Ўн ёшлардаги қизчаси ҳам «Раҳмат!» деб ҳайдовчига пул узатди.

— Тушиб кетавер, пулинг керакмас, — деди у кутилмаганда.

— Вой, амаки, олаверинг, — деб қизча катталарнинг муомаласини қилди.

— Олаверинг, ука, опкеб қўйдиз, — дея аёл ҳам унга қўшилди. Она-бола ҳарчанд уринмасинлар, Тўхтасин пулни олмади.

— Савоб учун опкелдим, опа.

— Раҳмат, иним, деб сидқидилдан миннатдорчилик билдирди аёл. Хаёлга чўмаман. Бозор муносабати ҳаммамизни ҳисоб-китобга уста қилиб қўйди. Ҳозир ҳар ким ҳам хотамтойлик қилавермайди. Йўлда Тўхтасин мен машинага ўтиргунимча аёлнинг офтобда қолиб қийналганини айтиб берди. Ниҳоят Озоджоннинг боғчасига етиб келдик.

— Адажон, бугунам тоққа борамизми, — деди Озоджон отасини кўриб хурсандчилигини яшира олмай.

— Олдин саломлашмайдими, — деди дадаси. Озод отаси ва мен билан қўл бериб кўришди.

— Ўғлим, амакинг бизникига меҳмонга келаётирлар. Йўл-йўлака санням олақолайлик дедим. — Йўлда Озоджонинг шашти тушиб суҳбат унча қовушмади. Отаси бир ҳафта бурун шунақа вақтли келганида тоққа олиб борган экан.

Озоджон туғилган Мамажоновлар оиласи Октябрь даҳасининг Файзулла Хўжаев маҳалласидаги «Байроқ» кўчасида истиқомат қилар, хонадонларига Марҳамат ая бош, турмуш ўртоқлари етмиш тўртинчи йилда касалланиб бандаликни бажо келтирган экан.

— Онахон, невaрангиз Озоджон Ватанимиз Мустақилликка эришган кунда дунёга келган экан. Табаррук невaрангиз туғилганидан сўнг яна қандай хурсандчиликлар рўй берди, — деяман одатдаги саволни бериб.

— Болам қандай хурсандчиликларни айтай. Худога шукр, бозорларимиз тўкин-сочин, ҳар бозорга тушганимда 30-йиллардаги қаҳатчилик эсимга тушиб кетади. кап-катта одамлар, болалар, аёллар йўлда келатуриб, таппа-таппа ташлаб жон берарди. Қаҳатчиликдан уч-тўрт йил ўтиб Сталин колхозидаги қўрғонни бузадиган бўлдик. Тахминан Юнусободдаги болалар касалхонаси атрофидан ўрин олганди. Ишонасизми, қўрғоннинг пахса деворлари ёнидан одамларнинг суяклари чиқаяпти. У ернинг кўрган билганлари бу суяк палончиники, анавиниси пистончиники бўлса керак, деб тахминлашаяпти. Даҳшат! Ҳатто ўликни мозорга обориб кўмишга одамларда ҳол бўлмаган. Худога шукр, яхши замонларга етиб келдик. Ўзбекистонимиз ҳам мустақил бўлди. Бир пайтлар етти-саккиз бола билан бир уй, бир айвонда яшаганмиз. Энди замон бошқача. Тўқчилик. Одамлар туғилган болаларига қўша- қўша иморатлар солишяпти. буларни айтаётганим, ўтган кунларни унутма, дейди халқимиз. Энди ўзимизга келсак, раҳматли эрим билан ўн бир фарзандини дунёга келтириб катта қилдик. Орасида олимдан тортиб ҳайдовчисигача, бугунги кунда расм бўлган тижоратчиларим бор. Энг кераклиги, ҳаммаси нафсониятли бўлиб чиқди. Ували-жувалиман, 40 невaрам, 12 аварим бор. Ҳовлимиз салкамолти сўтик. Уч ўғлим бағримда, пайти келиб булaрам жойли бўлар. Ҳаммасини ўз вақти-соати бор.

Гапнинг сирасиниолганда, мен бу оиладан яхшигина сабоқ олдим. Аянинг тижоратчи ўғиллари Тўхтасин «ўта ишбилармон тижоратчи» деб ўйлаганида, савобни унутмаган инсон бўлиб чиқди. Ёзадиган мақолам «пича дабдабали» бўлсин деб шу мақсадга қаратилган савол берган-дим, халқимиз бу доруломон кунларга қандай етиб келганини ҳам унутмаслигимиз кераклигини 74 ёшли, кўзлари маънога тўла онахон эслатиб қўйдилар. Атрофимизда гирдикапалак бўлиб тўполон қилиб юрган Озоджонга қараб шундай оилада, тағин бундан беш йил бурун 1 сентябрда туғилиб, Озод исмига эга бўлишининг ўзи катта бахт эмасмикин, деб беихтиёр ўйга толасан.

Суннат АЗЛАРОВ,
«Туркистон» мухбири.

Ёшлар — юрт таянчи

«КАМОЛОТ»НИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙСИЗМИ?!

Мамлакатимиз Президентининг «Узбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси тўғрисида»ги Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг «Узбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисида»ги қарори Қорақалпоғистон Республикасида қай тарзда ижро этилмоқда? Узбекистон ёшлари «Камолот» жамғармаси Қорақалпоғистон бўлими ва шаҳарлар, туманлар бўлимларининг дастлабки иш шароитлари қандай? Бўлимлар аппарати малакали кадрлар, кўчма мол-мулк, транспорт воситалари, тўлақонли фаолият учун зарур бўлган бошқа жиҳозлар билан таъминланганми? Жамғарманинг Қорақалпоғистон бўлими, шаҳар ва туманлардаги бўлинмаларига Қорақалпоғистон Жўқорғи Кенгеси, Республика Вазирлар Кенгаши, тегишли вазирликлар, идоралар, ҳокимликлар қай йўсинда ёрдам бермоқдалар? Жамғарма бўлинмаларини таъсис этган ҳомийлар уларни чинакамига қўллаб-қувватлаш бўйича қандай чоралар кўрмоқда? Янги жамоат ташкилотининг молиявий аҳволи қандай? Жамғарма бўлимлари Президентимиз Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қароридан келиб чиққан вазифаларини етарли даражада уддалай олаётирлармикан? Жамғарманинг жамоатчилик марказларини шакллантириш жараёни қандай кечмоқда?

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесида бўлиб ўтган йиғилишда ана шу масалалар муҳокама қилинди. Унга Жўқорғи Кенгес қўмиталари раислари, Республика Вазирлар Кенгаши Раиси ўринбосарлари, тегишли вазирликлар, идоралар, муассасалар, уюшмалар раҳбарлари, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари, олий ўқув юртларининг ректорлари, жамғарма ҳомийлари вакиллари таклиф этилди.

Йиғилишни Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси Уббиниёз Аширбеков очди.

Кун тартибидаги масала юзасидан Узбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси Қорақалпоғистон бўлими раиси Нукусбой Нағметов, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси ўринбосари Ажиниёз Тожибоевларнинг ахбороти тингланди.

Ахборотларда мамлакатимиз Президентининг мазкур Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори Қорақалпоғистон ёшлари, бутун жамоатчилигимиз томонидан кўтаринки руҳда кутиб олинганлиги, бу муҳим ҳужжат ижроси юзасидан дастлабки қадамлар қўйилганлиги таъкидланди. Жамғарманинг Қорақалпоғистон Республикаси, шаҳар ва туманлар бўлимларининг таъсис конференциялари юқори даражада ўтди, ҳомийлар белгиланди, иш режалари ва дастурлари тайёрланди. Мувофиқлаштирилган ҳолда бўлимларнинг Низомлари тайёрланиб, Адлия вазирлигидан рўйхатга олинди. Жойларда жамғарманинг жамоатчилик марказларини шакллантириш жараёни кечмоқда. Ҳозирча уларнинг сони Қорақалпоғистон бўйича 180 тадан ошиб кетди.

Қорақалпоғистон аҳолисининг 676 минг нафардан кўпроқ нафари 14 ёшдан 35 ёшгача бўлган фуқаролар ҳисобланади. 23 минг нафардан кўпроқ ёшлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларида таҳсил кўрмоқдалар. Жамғарманинг Қорақалпоғистон бўлими, шаҳар ва туман бўлимлари халқимизнинг ана шу қатламларини қамраб олиш, уларни ижтимоий томондан муҳофаза қилиш, таълим олишлари ва касб-ҳунар эгаллашларига эришиш, уларни спортга ва маданий тадбирларга жалб этиш, бўш вақтларини мазмунли ташкил этишга ҳаракат қилмоқда. Ёшларнинг ишбилармонлик ва тадбиркорлик жараёнида фаол қатнашишини таъминлаш мақсад қилиб қўйилган. Бу борада дастлабки қадамни жамғарманинг Қорақалпоғистон бўлими қўйиб, шу йил 29 июлда масъулияти чекланган «Камолот-2» жамиятини таъсис этиб, унинг валюта ҳисобини очган. Шунингдек, чет эл фирмалари ва корпорациялари билан ҳамкорликни йўлга қўйиш режалари тузилмоқда. Жумладан, Буюк Британия ва Бельгия ишбилармонлари билан алоқа ўрнатилди.

Аммо шуни алоҳида қайд қилиш керакки, мамлакатимиз Президенти Фармони қабул қилинганлигидан буён 3 ой муддат ўтишига қарамасдан жамғарманинг Қорақалпоғистон бўлими, шаҳар ва туман бўлимлари тўлақонли фаолият кўрсата олмаётирлар. Яхши режалар бор. Бироқ уларнинг ижроси таъминланмаётир. Бунинг боиси шундаки, жамғарма бўлимларини таъсис этган ҳомийлар ўзларининг ҳомийлик вазифаларини тўла-тўкис бажармаётирлар.

Албатта, мазкур масалага масъулият билан муносабатда бўлаётган, мамлакатимиз ёшларининг бошини қовуштирувчи ташкилотнинг аҳамиятини чуқур тушуниб етган ҳомий муассасалар, раҳбарлар анча. Шу йил 18 июль куни Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши «Узбекистон ёшлари «Камолот» жамғармаси Қорақалпоғистон бўлимини қўллаб-қувватлаш тўғрисида» қарор қабул қилди. Бу қарорда республикадаги 41 ташкилот, вазирлик ва муассасалар жамғарма Қорақалпоғистон бўлими ҳомийлари қилиб белгиланган, бўлим ҳисобига 5 миллион 200 минг сўм ўтказилиши зарурлиги белгилаб берилган. Ана шу қарор қабул қилинишидан Беруний шаҳридаги «Ёғгар» ҳиссадорлик жамияти жамғарманинг Қорақалпоғистон бўлимига 150 минг, туман бўлимига 50 минг сўм ўтказиб берди. Ҳиссадорлик жамияти раиси Сафарбой Солаев йиғилишда сўзга чиқиб, улар бу ишга мавсумий тадбир деб қарамасликларини, бундан кейин ҳам жамғармани қўллаб-қувватлашларини айтди. Ҳабибулла Худойберганов етакчилик қилаётган «Қорақалпоқтранс» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам худди шу йўсинда иш тутди.

Аммо бир қатор вазирликлар, идоралар, муассасаларнинг раҳбарлари Президентимиз Фармони ва Вазирлар Маҳкамаси қарорининг аҳамиятини англаб етмаётирлар. Йиғилишда «Пахтабанк»нинг Қорақалпоғистон бўлими бошқарувчиси Тоҳир Еримбетов, Халқ банки Қорақалпоғистон бўлими бошқарувчиси Изимурод Тожимуротов, Қорақалпоғистон электр тармоқлари корхонаси бошлиғи Тожиддин Керимзатовларнинг бу борадаги сусткашликлари қаттиқ танқид қилинди. Улар турли важ-корсонлар, баҳоналарни, аллақандай инструкциялар, ўзларининг юқори ташкилотлари йўриқларини рўкач қилиб, жамғармага ёрдам қўлини чўзмаётирлар. Наҳотки, мамлакат Президенти Фармони ва Вазирлар Маҳкамаси қарорини бажариш учун тармоқ ташкилотларининг махсус йўл-йўриқлари лозим бўлса?!

Йиғилишда Қанғликўл тумани ҳокими Жеткиншек Қайипназаров, Нукус шаҳри ҳокими Аблибек Аметов, Тўрткўл тумани ҳокими Самандар Искандаров ва бошқаларнинг ахборотлари тингланди. Натижада айрим ҳокимлар, раҳбарларнинг «Камолот» жамғармаси бўлимларини иши билан чинакамига шуғулланмаётгани, улардаги аҳволни билмасликлари, бу масалага иккинчи даражали иш деб қараётганликлари маълум бўлди. Жамғарманинг Нукус шаҳар бўлими фаолияти учун етарли шарт-шароитлар яратилмаган. Ажратилган хоналар эшигида Ёшлар Иттифоқи ёзуви турибди. Аксарият бўлимлар транспорт воситасига эга эмас. Юқорида қайд қилинганидек йирик корхона ва муассасалар жамғармага яқиндан ёрдам бериши зарур.

Йиғилишда Узбекистон Ёшлари «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Ҳотам Абдураимов сўзга чиқди. У жамғарма томонидан амалга оширилаётган ишлар, мавжуд муаммолар, уларни бартараф этиш борасидаги ўзгаришлар, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳрида жамғармани қўллаб-қувватлаш бўйича тўпланган ижобий тажрибалар тўғрисида атрофлича тўхталди. Жамғарма бошқаруви раиси мазкур йиғилишдаги ишларни тезроқ ўнглаб олиш зарурлигини қайд қилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси, Узбекистон Олий Мажлиси Раиси ўринбосари Уббиниёз Аширбеков мамлакатимиз Президентининг мазкур Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорини изчил амалга оширилиши зарур бўлган кенг кўламли ишлар тўғрисида гапирди. Келажакда қилинадиган ишлар режалаштириб олинди.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Туркистон»нинг Қорақалпоғистон Республикаси бўйича ўз мухбири

Ноёб топилма

ФИТРАТНИНГ НОМАЪЛУМ РИСОЛАСИ

Узбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик илмгоҳининг Қўлёзмалар жамғармасида муаллифи кўрсатилмаган «Инсоният ҳақида Навоийнинг фикри» номли рисола сақланади. Асар 1919 йили Тошкентда Мусулмон Иштирокиюн фирқаларининг ўлка бюроси ҳузуридаги нашриёт шуъбаси томонидан чоп қилинган. Ушбу рисоланинг таркиби, услуби ва унда баён қилинган мулоҳазаларни ўрганишдан аввал асарнинг чоп этилиш тарихи ва даври билан қизиқайлик. 1919 йили Туркистон Мухтор жумҳурияти ҳукумати ва Туркистон ўлка мусулмон бюроси Ўрта Осиё халқларининг маданий меросини тўплаб, ўрганиб, айримларини нашр этиш ҳақида қарор қабул қилган.

Бу кўламли илмий-тадқиқот ишларини бошқариш учун Назир Тўрақулов (раис), Фитрат (раис муовини) ва Лазиз Азиззода (котиб)дан иборат Ҳайъат тузилган бўлиб, айни илмий Ҳайъатнинг ташаббуси билан ўлканинг турли шаҳар ва қишлоқларидаги қўлёзма ва босма нусхадаги китоблар ҳамда фольклор намуналарини йиғиш учун ҳаракат бошланган эди. Тўпланган материаллар Ҳайъат аъзолари томонидан тартибга солиниб, нашрга тавсия этилган. Бу ишнинг кенг қамровлилиги ҳисобга олиниб, кейинроқ Ҳайъат аъзоларидан ташқари А. Саъдий, Ғози Юнус, Ғулом Зафарий, Абдулҳамид Чўлпон, Ш. Раҳимий ва бошқалар, шунингдек, рус мустаъшриқларидан Е. Поливанов, А. Семенов, А. Диваев ва бошқалар жалб қилинган. 20-йилларнинг бошларида Ҳайъатнинг Фитрат, Булот Солиев, Ўктам каби иштирокчиларидан иборат илмий гуруҳи Бухорода бўлиб, Қози Муҳаммад Сиддиқхон, Қози Муҳаммад Садр кутубхоналарини синчиклаб ўрганганлар. Натижада Навоийнинг айрим туркча асарларини, қарийб тўрт юз бетдан иборат «Навоий асарлари учун луғат китоби»ни ҳамда «Тарихи мулуки Ажам» асарининг қўлёзмаси топилиб, Тошкентга келтирилган. Бу ҳақда «Инқилоб» журналида «Бухорода қимматли асарлар» мақоласида хабар берилган бўлиб, унда айтилишича, Навоий асарлари қаторида Имом Ғаззолий, Саъдий Шерозий, Жомий, Мушфиқий, Савтий асарлари ҳам қўлга киритилган. Илмий гуруҳнинг кейинги сафарларида қатнашган Ш. Раҳимийнинг «Узгаришдан илгари ерли халқлар орасида ўлкани таниш» мақоласида айтилишича, Фитрат раҳбарлигидаги «Чиғатой гурунги» ўз даврида Алишер Навоийнинг суратини топиб, эълон қилган эди.

Мана шундай илмий ҳаракатлар қизиган бир даврда юқорида эслатилган «Инсоният ҳақида Навоийнинг фикри» рисоласи чоп қилинган. Илмий Ҳайъат фаолларидан бири Лазиз Азиззоданинг хотирлашича, илмий сафар натижасида қўлга киритилган материалларни синчиклаб ўрганиб чиққан Фитрат, уларнинг айримларини, айниқса, Навоийнинг «Хамса»сига кирган достонларининг матнини чуқур ўрганган ва уларни нашрга тайёрлаган ҳамда бир қисмини «Узбек адабиёти намуналари» (1 жилд) мажмуасида кейинроқ чоп эттирган. Албатта, муаллифи номаълум бир рисоланинг муаллифи масаласини марҳум олимимизнинг хотираси асосида аниқлаш ноилмий бир ҳаракатдир. Шундай экан, масалани ойдинлаштириш учун яна бир муҳим ҳужжатга эътибор қаратайлик.

Ўлка Мусулмон бюроси ҳузуридаги Ўзбекларни ўрганиш қўмитаси 1925 йилнинг 11 июлида бўлиб ўтган йиғилишида Алишер Навоийнинг 500 йиллик юбилейига тайёргарлик ишларини бошлаш ҳақида тубандаги қарорни қабул қилган (унинг асл матни рус тилида берилган):

А) Алишер Навоийнинг 500 йиллик юбилейини ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилсин;

Б) Алишер Навоийнинг назм ва насрда ёзилган асарларидан ташкил топган тўплам тузилсин;

В) Алишер Навоий асарларининг асл нусхалари (оригинали) ҳозирги ўзбек тилига таржималари билан нашр қилинсин;

Г) Тадқиқотлар ва намуналар тўпламининг ҳар бири 5 босма табоқдан белгилансин;

Д) Тадқиқотлар қисмини тайёрлаш ўртоқ Маҳмудовга, парчалар (намуналар) танлаш иши Фитратга юклатилсин.

Ушбу қарорга биноан 1926 йилда «Адабиёт парчалари» номи билан мажмуа чоп қилинган бўлиб, унда Навоий асарларидан намуналар ҳам берилган. Айни тўпламдаги «Навоий сўзлари», «Золим подшоҳлар тўғрисида», «Порахўр қозилар тўғрисида» сарлавҳалари билан берилган намуналар айни номланиш билан «Инсоният ҳақида Навоийнинг фикри» рисоласида берилган ва таҳлил қилинган. Бундан ташқари, ҳар икки намуналар асосан, Фитратнинг «Узбек адабиёти намуналари» мажмуасида «Ҳайрат ул-аброр»дан келтирилган парчалар билан бир хил бўлиб, бу уч мажмуадаги шеърлар айни бир олим томонидан сайлаб олинганига шубҳа қилмаса ҳам бўлади. Энди мана шу гумон билан «Узбек адабиёти намуналари»даги Навоий асарларидан келтирилган парчалар билан «Инсоният ҳақида Навоийнинг фикри» рисоласидаги намуналар ҳам ўзаро солиштирилганда улар асосан бир хил бўлиб, фақат мажмуада «иккиликлар» сарлавҳаси билан келтирилган бўлса, рисолада «Навоийнинг золим подшоҳлар тўғрисидаги фикри», «Навоийнинг замона шайхлари тўғрисидаги фикри» каби сарлавҳалари билан берилган холос. Энди бу зоҳирий ўхшашликлар билан қониқмай, муаллифи кўрсатилмаган рисоладаги фикрларни Фитратнинг айрим асарларида баён қилинган илмий мулоҳазалар билан қиёсан ўрганишга уринайлик. Фитрат «Узбек адабиёти намуналари»нинг тушунтириш матнида ёзади: «Навоий подшоҳлик идорага қарши эди деёлмаймиз. Чунки у ўз замонининг энг катта подшоҳига улуғ ихтиёрли вазир бўлиб турган киши. Шундай бўла туриб, ўз валинеъматига тубандагича аччиқ тил билан хитоб қилиши у замонларда мисли кўрилмаган ботурликдандир... тубандаги сўзлар подшоҳлик усулининг ич юзини кўрсатарлик муҳим эътироф васиқаларидандир» дейилиб,

Гарчи синуқ игна ҳақуннос-дур,

Бағринг аро ханжари олмос-дур

байти ва ундан кейинги назм парчалари келтирилган.

Фитратнинг маслакдошларидан бири бўлган Лазиз Азиззоданинг юқорида келтирилган хотирасини қайта эсга олсак, бунга даврининг муҳим ҳужжатларидаги далилларни ҳам қўшганда қуйидагича хулосага келиш мумкин:

1. «Инсоният ҳақида Навоийнинг фикри» рисоласидаги айрим мулоҳазалар билан Фитратнинг «Узбек адабиёти намуналари», «Мухтасар ислом тарихи», «Аҳмад Яссавий» номли мақолаларида айтилган фикрлар мантиқан ўзаро яқин бўлиб, айрим ҳолларда бири иккинчисининг давомидай тасаввур беради.

2. Рисола таркибида келтирилиб, шарҳ қилинган назм парчалари, асосан, Навоийнинг «Ҳайрат ул-аброр» асаридан олинган бўлиб, ундаги намуналар Фитратнинг «Узбек адабиёти намуналари» мажмуасининг 1 жилдида келтирилган, Навоийнинг айни асаридан олинган парчалар билан бир хилдир.

3. Фитрат илмий асарларида кўринган услубнинг қатор жиҳатлари муаллифи кўрсатилмаган рисоладаги услуб билан ўзаро яқин бўлиб, улардаги далиллаш усули, фикрни хулосалаш тартиби ва асарлардаги тил жиҳатларни ўрганганда шундай хулоса қилиш мумкин.

4. Фитрат замондошларининг хотиралари ва архив ҳужжатларидаги фактларни қиёсан ўрганганда ҳам рисоланинг муаллифи Фитрат эканини англатувчи далиллар талайгина.

Ушбу хулосалардан келиб чиқиб, Тошкентда 1919 йили чоп қилинган «Инсоният ҳақида Навоийнинг фикри» рисоласи Фитрат қаламига мансуб деган даъвони илгари сурмоқчимиз. Айни рисолада баён қилинган фикрларни ўрганиш натижасида бу даъвоимиз узил-кесил исботини топиши мумкин.

Фитрат рисоланинг «Подшоҳлар тўғрисида Навоийнинг фикри» фаслида ёзади: «подшоҳликнинг буюк дабдаба ва неъматларини сўйлаб, подшоҳ билан улуснинг инсонлиқ тўғрисида айирмасиз ва фарқсиз бўлганларини сўйлаганда:

Бил муниким, сен даги бир бандасен,

Кўпрагидан ожизу афгандасан.

Эрмас алар туфроғу, сен нури пок,

Ҳилқат алargaю сенга тийра ҳок

парчалари орқали подшоҳнинг «адл, инсоф ва тақво» йўлида улусдан ўта олмаганини ўктамлиқ билан кўрсатган». Фитратнинг талқинича, ҳамма халқ холиқ томонидан баробар туфроқдан яралгандир. «Сен пок нурдан яралдим деб ўйлама, чунки «нури пок»дан яралиш фақат фаришталаргагина насиб қилган». Айни намуналар зукко навоийшунос олимимиз А. Қаюмов томонидан ўринли талқин қилинганини эсламаслик мумкин эмас: «Алишер Навоий шоҳларни огоҳлантириб айтадики, улар кўпчилик қатори бир бандадирлар. Ҳатто ўша қулларнинг кўпидан кўра ожиз ва пастдирлар. Демак, шоҳларнинг илоҳий келиб чиқиши, тахт эгаларининг илоҳ сояси эканликлари тўғрисидаги тушунчани у қатъиян рад қилади». Фитрат айни мантиқни рисолада ўз замондошлари англай оларлик тушунчалар билан изоҳ қилган: «Подшоҳ билан улуснинг инсонлиқ тўғрисида айирмасиз ва фарқсиз бўлганларини сўйлаганда, кейин ҳунар, аҳлоқ, адл, инсоф ва тақво йўлинда улусдан олдин ўта олмаганини буюк бир ўктамлик билан сўйлар». Бундай талқин рисола муаллифи томонидан «Ҳайрат ул-аброр» асари ғоят синчковлик билан кузатилгани натижасидир.

Маълумки, «Ҳайрат ул-аброр»нинг тўртинчи мақолати «Ҳирқа кийган риёкор шайхлар хусусидаким, уларнинг олдида ҳақиқий либос деган ҳийла-найранг кийимидир, авом халққа ўргатадиган ҳақиқат ва билимлари эса аҳмоқликдир» каби изоҳ билан бошланган. Фитрат рисолада айни мақолатдан парча келтириб, уни тубандагича шарҳлаган: «Эй, қаллоблик билан хирқа ёпинган шайх, шому саҳар зикр айтиб, ғавғо қиласан. Кийимингда айланасига қуроқлар мўл бўлиб, уларнинг ичига пул беркитиш осондир. Унинг таги, материали ёлғон ипдан тўқилган, тикилишда иблиснинг мўйлаби игна вазифасини бажарган. Тасбеҳини тасбеҳ дема, буттарош бут йўнаётганда унинг доналари ушоқ чиқиндиларидан ясалган, улар бизнинг фалсафа устозларимиз каби наф келтирсалар бош устига, бироқ «мурид овламоқчи эсалар, халқни йўқ нарса билан олдаб, оқчасини олмоқчи эсалар, биз уларга қарши турамиз, ёлғуз биз эмас, буюк отамиз Алишер Навоий ҳам уларга қарши тургандир». Мана шу тартибда рисолада «Ҳайрат ул-аброр»даги табақаланиш бўйича салотинлар, замона шайхлари, карам-саховат васфи, одоблилик одати, қаноат ва вафо, ростгўйлик ва ёлғон тузоғи каби масалалар ҳақида батартиб кузатиш бор. Рисоланинг сарлавҳасидан аёнки, асарнинг бош мавзуси — Инсон. Турли табақаларга парчаланган, қурсоқ важҳидан бир-бирига ағёрлик оташида ёнувчи, фитна ва ёлғон тузоғининг бандаларигина эмас, балки шу каби иллатлардан форигланаётган инсон. Улар «булутдек фойда келтирувчи инсонларким, пешона тери билан зебо райҳонларнинг бошига гавҳар сочадилар, юзларида булут орасидаги чақмоқдек кулги кўриниб турадир:

Эй бўлубон субҳ киби сийми пош,

Меҳринг ўлуб ом нечукким қуёш

яъни, «Эй инсонлар орасида тонг каби кумуш сочишга ўрганган одам, сенинг меҳринг қуёш меҳридай умумийдир». Бу ва бундан кейинги айни мақолатдан келтирилган, Навоий гуманизмининг шоҳбайти бўлиб янграган:

Одами эрсанг демагил одами,

Оники йўқ халқ ғамидин ғами

байтлари ҳам мана 550 йил бўлибдики, ҳар бир инсоний қалбда акс садо бераркан, бу сўзлар илк бор Фитрат томонидан табдил ва талқин этилиб, замондошларимизга ҳавола этилгани ёдимизга келмайди. Шундай бўлса ҳам ушбу байтнинг инсонийлик мадҳияси каби халққа сингиб кетишининг ўзи олим илмининг амалдаги тасдиғи ҳамдир.

Ҳамидулла БОЛТАБОЕВ.

ПАЛОВХОНТЎРА — ИНГЛИЗ ОШХОНАСИДА

Сиз кўриб турганингиз ушбу китоб «ШАРҚ» нашриёт-матбаа концернида босмадан чиқди. Узбек миллий таомлари пазандачилик сирларини эгаллаган мутахассисларимиз Т. Худойшукуров, О. Маҳмудов, Р. Убайдуллаевлар унитилиб бораётган миллий таомларимизни ушбу китобда жамлашга ҳаракат қилганлар.

Узбек миллий пазандалиги қадимий анъаналарга эгадир. У ўзига хос тайёрлаш технологияси ва ишлатиладиган маҳсулотларининг кўплиги билан ажралиб туради. Мазкур китобда миллий таомларимизни тайёрлаш усуллари тўлалигича баён этилган. Китобни бир қатор ютуқларини қўлингизга олишингиз билан сезасиз: Шуниси диққатга сазоворки, китоб уч тилда - ўзбек, рус ва инглиз тилларида чоп этилган. Расмлари рангли ва сифатли. Қолаверса, расмларда берилган дастурхонлар ҳақиқий шарқона усулда, маҳорат билан содда қилиб безатилган.

Узбек миллий таомлари эндиликда чет эл дастурхонларига ҳам тортиладиган бўлди. Китобда пазандаларимиз яхна, суюқ дуккакли ўсимликлар донидан, яримқуюқ ва қуюқ таомлар, хамир, сут ва тухумдан тайёрланадиган таомлар, гўштли таомлар ва яхна ичимликлар тайёрлаш усуллари ва технологиясини ўргатадилар.

Узбек халқи азалдан палови билан дунёга донг таратган. Ушбу китобда биргина паловнинг 15 хилга яқин тайёрлаш усуллари кўрсатилган. Китоб ниҳоясида уста ошпазлар Шерали Солихов, Эргаш Алимов ва муаллифлар иштирокида турли сабзавотлардан кесиб тайёрланган гуллар композицияси тақдим этилган. Китоб 50.000 нусхада нашрдан чиққан. «Узбек миллий таомлари» китоби хорижий элларда ҳам сотиш учун мўлжалланмоқда.

Хайрулло АБДУЛЛАЕВ.

Т. ХУДОЙШУКУРОВ, О. МАҲМУДОВ, Р. УБАЙДУЛЛАЕВ
ЎЗБЕК МИЛЛИЙ ТАОМЛАРИ

Т. ХУДАЙШУКУРОВ, А. МАХМУДОВ, Р. УБАЙДУЛЛАЕВ
УЗБЕКСКИЕ НАЦИОНАЛЬНЫЕ БЛЮДА И ИЗДЕЛИЯ

T. KHUDAYSHUKUROV, A. MAKHMUDOV, R. UBAYDULLAEV
UZBEK NATIONAL DISHES

ҚАНОТЛИ ХАБАРЛАР

ТИЛМОЧСИЗ СУҲБАТ

Яқинда Америка Қўшма Штатларининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Стенли Эскудеро жаноблари Қорақалпоғистон заминида бўлди, Туямўйин сув иншооти, Элликқалъа туманидаги Гулдурсун ва Тупроққалъа ёдгорликлари билан танишди.

Элчи Қорақалпоғистон халқ таълими вазирлиги ҳузурида ташкил этилган «Прогресс» тил ўрганиш маркази ўқувчилари билан тилмочсиз гаплашди. Бу ерда 400 ўсмир хорижий тилларни ўрганмоқдалар. Уларнинг энг фаоллари Стенли Эскудеро жанобларига таълим жараёни, ўз ўлкаси тўғрисида инглиз тилида гапириб бердилар.

РАҚОБАТБАРДОШ

Қорақалпоғистондаги саноат корхоналари қошида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарувчи кичик шохобчалар кўпаймоқда. Хўжайли пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти таркибида бундай шохобчалар анча. Яқинда улар тизимига яна бир кичик корхона — тери маҳсулотларини қайта ишлаш шохобчаси қўшилди. Шохобчанинг ишбилармонлари маҳаллий хом ашёдан бежирим устки кийим ва сифатли, хорижникидан қолишмайдиган пойабзал тайёрлаб, истеъмолчиларга етказиб бермоқдалар.

(Ўз мухбиримиз).

БОНГ

БОЛАЛАР НИМА БИЛАН МАШҒУЛ?

Бир пайтлар бу катта ҳовли болаларга тўла бўларди. Шодон қийқириқлар, унутилмас ўйин-кулгилар, қўшиқлар... Тарбиячи опалар шўх, тиниб-тинчимас болаларни тартибга сололмай қийналиб қолишарди... Юқоридан келган текширувчилар «Ғунча» болалар боғчасини жуда яхши, намунали деб баҳолашар, унинг нафақат Қулқишлоқда, ҳатто туманда ҳам эътибор қозонганини таъкидлашар эди. Баҳайбат тераклар қуршовидаги каттакон уй ва ҳайкалчалардан иборат бу сўлим ҳовли ҳозирда анчагина сокинлашиб қолган...

Аввал Қулқишлоқ бўйича 4 та, жамоа хўжалиги бўйича эса 6 та болалар боғчаси ишлар эди. Энди эса, улардан фақат «Ғунча» қолган. Бу ҳам ноиложликдан, чунки қишлоқларда бирортаям болалар боғчаси ишламайди, дейилгандан кўра, ҳарҳолда биттаси ишлаяпти, деган гап яхшироқ-да. Ёпилмай қолган шу ҳовлида аввал 100 га яқин болалар ўйнашган бўлса, ҳозир бор-йўғи 25 та бола айланиб юришади. Улар учун ота-оналари ойига 150 сўмдан пул тўлашади. Битта мудира, битта тарбиячи, битта энага ва ошпаз етарли... «Ғунча»да бир неча йилдан буён мудиралик қилиб келаётган Нарзитош опа Туғалова ўйчан термулади...

— Нарзитош опа, кам болалар билан иш осон кетаётгандир?

— Унчаликмас. Ҳар доимги ташвиш, елиб — югуриш. Болалар кам, холос... Ҳар кун «боламизни қабул қилинг, майли, 200 сўмгаям розимиз», деб ота-оналар илтимос қилиб келишади. Аммо, иложимиз йўқ...

— Нега?

— Жамоа хўжалигимиз маъмурияти янги гуруҳ очишга рухсат бермаяпти. Иқтисодий аҳволимиз танг, дейишаяпти. Озиқ-овқат таъминоти муаммо бўлса керак...

— Болаларга нималар беради?

— Нон, шакар... сўнг каша, макарон. Шу... Баъзида уйдан олиб келишимизга тўғри келади. Картошка, пиёз дегандай... Гўшт, сут маҳсулотлари эса йўқ.

— Бу маскандан болалар қадами узилгани йўқ, шундайми?

— Йўқ. Ўртада 9 ой ишламадик. Маблағ тугади, деб ёпишган эди. Ҳеч эсимдан чиқмайди: ёпилаётган куни болаларга «энди келманглар, ўйларингда юраверинглар» деб айтганимни билаaman, кичкина бўлишсаям, қиёмат қойим қилишди. Атрофимни ўраб олишиб, «нега, нега?» деб ҳоли жонимга қўйишмади. «Раис боваларинг айтибди» десам, «опа, ҳаммамиз раис боваизга бориб айтайлик, ёпманг, дейлик» деб жанжал қилишди. Уйларига жўнатолмай роса қийналувдим ўшанда. Шукр, мана 8 ойдирки, ишлаб ётибмиз.

— Сизнингча, боғча болага нима беради?

— Кўп нарса. Бола ўз оиласида тарбия олса, бу ерда дастлабки билимни олади, қобилияти уйғонади, зеҳни ўсади: шеър ёдлайди, топишмоқ ва ўйинларни, яхши гапиришни ўрганади. Боғчага қатнаган болалар мактабда ўқишни тез ўзлаштиришади. «Болаларингизни мен оламан» деб талашаётган ўқитувчилар сони қанча!

— «Деҳқонобод»дек жамоа хўжалигида аҳвол оғирроқ экан... маош масаласи ҳам қийиндир?

— Етти ой ўтибдики, бир марта 300, сўнг, яна 200 сўмдан пул олдик. Кўпчилик айтиб қолади: «ойлик бермаса, зарилми сенга шунча ташвиш» деб. Нимаям қилардим, болаларга ўргониб қолганман, улардан ажралолмайман. Ундан кейин... борди-ю, боғчамиз ёпилса, уни қайта очиш қийин бўлади.

— Қанақа қулайликлар бўлсин, дердингиз?

— Ҳеч бўлмаса, яна битта гуруҳ очиб беришса, озми-кўпми, ота-оналар талабини қондирган бўлар эдик. Яна... ўйин майдончаларини жиҳозлаб беришса... Ремонттталаб жойларимиз кўп. Кейин... сув масаласи, газ... Мана, ёнгинамиздан газ қувури ўтган. Шуни ўтказиб беришса, қишда қийналмас эдик. Яна бир нарса: бизда тайёр мусиқа асбобларимиз бор, аммо уларни чалиб, болаларни ўйнатадиган, шу билан машғул бўладиган одам йўқ. Одам топилади-ку-я, лекин маош масаласи... Ва охирги истагим, бошқа болалар боғчаси ҳам ишга тушса. Бирга ишлаш, мусобақалашиш, ажойиб сайрлар, байрамлар ўтказиш — қандай яхши. Ахир, булар ўзимиз учун эмас, болаларимиз учун! Ширингина, беғубор, жажжи болаларимиз учун!.. Қани эди, ёрдам беришса! Ким билади, аста-секин ҳаммаси яхши бўлиб кетар... Умид қиламиз.

Ёзнинг ҳозирги жазирама пайти Қулқишлоқда иш қизгин. Кўпчилик аёллар далада, ишда. Шунинг аксари оилаларда болалар маълум вақт қаровсиз қолаяпти. «Уйнаб юрадида», деб ўз ҳолига қолдиришади. Мотосикл, машина гизиллаб ўтаётган кўчаларда чангга ботиб юрган болакайлар кўп учрайди. «Фалончининг қизчасини машина уриб юборишига салқопти», ёки «Фалончининг ўғилчаси ҳовузга чўкиб кетаёзипти», деган гаплар бекорга чиқмаса керак. Чангга беланиб юрадиган болакайларнинг боғчага қатнайдиган 25 болага ҳаваси келмайдими? Боғчага боргиси келмайдими уларнинг?..

Бозорлар тикланаяпти, магазинлар қурилаяпти, маблағлар кетаяпти... «Булар келажак авлод учун, болалар учун!» дейди ҳамма. Ҳа, келажак болалар қўлида. Аммо, у боғчадан бошланади.

Ғайрат САЙДУЛЛАЕВ,
Ургут тумани.

1996 йил – Амир Темур йили

Амир Темур

(достондан парча).

Йўлида дуч келиб лекин бир кампир,
У эди жодугар устайи тазвир.
Оғзидан чиқмади бир сўз саломат,
Андоқ Шоҳ Мансурни этди маломат.
Унга илгин чўзиб, ёқадан олиб,
Шундоғ жаврадики у фиғон солиб:
«Қаранглар, уятсиз бу шоҳи замон,
Хону монумизни айлади вайрон.
Уруш ўлпони деб, йиғиб молу зар,
Энди жуфтагини ростлар баччағар.
Ғаним чангалига бизларни ташлаб,
Қочиб кетаётир дилимиз ғашлаб.
Худо ҳаром қилиб унга қуролни,
Қочоқ қайта борса чексин заволни.
Юртни ташлаб қочса ҳар қандай подшоҳ,
Ундан бахт юзини ўгиргай оллоҳ».
Шоҳ Мансурга қилиб бу сўзлар алам,
Отини орқага бурди ўша дам.
Оташин сўзидан сочилиб учқун,
Кампир Шоҳ Мансурни ўртади бутун.
Фикр ғарамлари куйиб оловда,
Минг бор нафрат сезди дилида ёвга.
Кампир унинг иззат-нафсига тегди,
Мағрур тик қаддини бир қадар эгди.
Қайтмайман жангдан деб қилди қасамёд,
Кўнгли таскин топиб, руҳи бўлди шод.
Ботирларин шайлаб отланди жангга,
Жонини тиксин деб ҳар ким Ватанга.
Тўқнаш келганида иккита лашкар,
Бирдан қон дарёси оқди алҳазар.
Муҳаммад фарзанди Зайниддин деган,
Бор эди бир амир гўжала еган.
Тўсатдан от қўйди Темурга томон,
Изидан навкари эргашди шу он.
Сарбозларнинг кўпи у билан кетди,
Шоҳ Мансурга катта талофат етди.
Қолсада мингтача аскар Шоҳ Мансур,
Жанг қилди лочиндек, енгилмас мағрур.
Ичидан кетса ҳам пушаймон-ла зил,
Зоҳиран тутарди ўзини дадил.
Оққушнинг ўрнини олиб қора зоғ,
Кеч кириб зулумот ёйилгани чоғ.
Ҳар лашкар қайтиб ўз қароргоҳига,
Ўйлади не қилган саҳаргоҳида.
Шоҳ Мансур ярим тун ўрнидан турди,
Девзод тулпорига эгарин урди.
Боғлади думига бир мис қозонни,
Ҳатто васвасага солиб шайтонни.
Темур тарафига от сурди тажанг,
Оламни бузди у тарангу таранг.
Душман лашкарлари шошиб, адашиб,
Тунда бир-бирила кетди савашиб.
Шоҳ Мансур бир четдан кузатиб турар,
Ким чиқса бир четга унга тиғ урар.
Ушбу васвасадан гувоҳдир афлок,
Гўё ўн минг одам бўлганмиш ҳалок.
Кундуз байроғини кўтаргани дам,
Ўзаро қиришиш топганмиш барҳам.
Шоҳ Мансур қараса тонг отиб кундуз,
Мингта аскаридан қолганмиш беш юз.
Қўрқмасдан душманга шердек ташланиб,
Темур чодирига борганмиш ёниб.
Хос навкарлар гўё ғафлатда қолиб,
Темурдан Шоҳ Мансур бўлгудай ғолиб,
Ёриб кирган эмиш гўё ҳарамга,
Ва лекин дуч келиб битта маҳрамга,
Балки адашдим деб айлабон гумон,
Ўзини урубди у бошқа томон.
Гарчи ривоятлар қизиқ, ғаройиб,
Шоҳ Мансур қисмати жуда ажойиб.
Лашкари қирилиб, қайғуга ботиб,
Ажал даҳшатидан беркиниб ётиб.
Наворд айламакка қолмай мадори,
Қулаб набардгоҳда ўлик қатори.
Охири иккита навкари қолган,
Улар ҳам жанггоҳда изсиз йўқолган.
Таваккал деганин калласи кетган,
Фахриддин дегани тўқсонга етган.
Шоҳ Мансурни эса бир чиғатойлик,
Бошини шарт кесган берса ҳам бойлик.
Темурга келтириб кўрсатган маҳал,
Бўлди қилмишига яраша ўсал.
Темур фармон берди минбаъд ҳеч навкар,
Асир тушган шоҳга санчмасин ханжар.
Ўзгадир қирғину жангнинг йўриғи.
Эшакдан фарқлидир отнинг тўриғи.
Таги паст навкарни бир қамчи урди,
Садоқати учун инъом буюрди.
Шоҳларни шоҳ янглиғ эъзозлаб Темур,
Қатл айламасди бўлмаса куфр.
Сўз бирла кирмаса итоатига,
Қилич-ла киритиб ўз тоатига.
Бир марта кечарди улар гуноҳин,
Такрор бўлса кейин эшитмай оҳин,
Жазоси буларди ҳибс ё ўлим,
Темурдан норози бўлмасди ҳеч ким.

(Охири. Боши ўтган сонда).

Олимжон БЎРИЕВ

ОЛТИНИСАН ОЙ ЭЛНИНГ

Биз аввалги мақоламизда Бойсун тоғларидаги Амир Темур ғори ҳақида қисқа ҳикоя қилгандик. Бу зот Турон заминимизнинг ҳар бир қаричини беш қўлдай яхши билган. Эҳтимол Султон Вали ҳазратларини Омонхонага ўзлари таклиф этган, табаррук, шифобахш жойни ҳалол, покиза сақлашни илтимос қилган бўлсалар ажаб эмас. Чунки навкар, фуқаро соғлиғининг жойида бўлиши малакатининг қудрати, гуллаб — яшнаши деб тушунган у.

Омонхоналиклар бизга бошқа бир ривоятни ҳам сўзлаб беришди.

Тўсатдан Амир Темур лашкарларига ўлат тегиб, Соҳибқироннинг боши қотади. Кимдир Омонхонани тилга олади. Ҳақиқатан булоқ сувидан ичган навкарлар орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас шифо топа бошлайдилар.

Муъжизани қарангки, булоқ суви чиққан жойнинг ўзи ҳам илоҳий куч ёрдамида яратилган афсонавий қасрга ўхшайди: ўнг томонда ётиқ турган улкан қоя худди ҳозирги ер ости қасрларининг бир томонини эслатади, унинг остида қор-ёмғирдан мингдан ортиқ одам сақланиши мумкин, оёқ остидаги япасқи улкан тошнинг ўртасидан ариқ ўтган, ундан шаффоф сув оқади. Тошни қайси уста бунчалик маҳорат билан ариқ шаклига келтирган? Бу — дунёда учрайдиган камдан-кам муъжизалардан биридир.

Қоя остида иккита сўри бор. Булоқ суви қувур орқали унинг яқинига олиб келинган. Чап томонда шифобахш сувда чўмилувчилар учун ваннахоналар бор. Булоқ сувидан ичгач, бироздан сўнг танангизда малҳам юра бошлаганини, руҳингиз енгиллашганини сезасиз. Ваннахоналарда чўмилсангиз, гарчи сув муздек бўлса-да, шамоллаб қолмайсиз, аксинча, баҳра олиб, енгил тортасиз.

Тиббиёт билимдонлари булоқ сувини қайта текшириб кўришиб, унинг ҳақиқатан шифобахш эканлигини тасдиқладилар. Шуниси борки, булоқдан сув олингач, уч соатгача уни ишлатиш керак, бўлмаса кучини йўқотади.

Биз Султон Вали ҳазратларининг чиллахонасига тушдик. Тош тешикдан бир одам сиғади. Икки ярим метрлар пастга тушасиз. Тушиш жуда ўнгай. Оёқ қўядиган, қўл ушлайдиган жойлар атайин тарошлангандек.

Чиллахона учбурчак шаклда: ичи қоронғи, эни икки, узунлиги уч, уч ярим метрлар атрофида. Ҳавоси ёқимли, нам, лекин зах эмас. Бу ерга одамлар мол ва қўй ичакларига, ҳамда қоринларига тўла сариёғ қўйиб кетадилар. Бировнинг сариёғини биров олиши мумкин эмас. Ҳар бир қўйилган сариёғ олти ойдан сўнг олинади: уни кўп касалликларга даво дейдилар.

Биз чиллахонани суратга олмоқчи бўлиб, олов ёқдик. Аммо бўғилиб қолишимизга оз қолди. Жон ҳолатда юқори чиқдик.

Омонхона соҳиби — Эшонбобонинг ўзлари бизга бош бўлгандилар.

— Бундай жойларда ўйламасдан иш тутиб бўлмайди, — дедилар бошларини сарак-сарак қилиб.

Дарвоқе, бу жойда ҳаво юрмайди, қолаверса, чиллахонада олов ёқиш мумкин эмаслиги ҳақида бирортамиз ҳам ўйламабмиз.

Лекин биз у ердан жуда енгил бўлиб қайтдик. Улуғларнинг кўп нарсаларга ақли етган. Амир Темур бизга не-не саодатманд жойларни зиёратгоҳ қилиб қолдирмаган, дейсиз. Биз миннатдор авлод шундай шифобахш маконларни авайлаб-асраб келажакка узатишимиз даркор, зеро келажак соғлиғи бу бизнинг қайта яшашимиз, иккинчи умримиз шодлиги, абадийлигимиз кафолатидир.

Бойсун шаҳар марказига етиб келганимизда бизни Шерободда кутиб туришганини айтишди.

Ҳамид Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар институтининг қадимшунослик фани бўлим мудири Мирсодиқ Исоқов сафимизга қўшилди. Дилкаш бу инсон билан бирга қандайдир қувноқлик, самимийлик кириб келди. Аммо ҳаммасидан муҳими, унинг билими, зукколиги тарихимизнинг баъзи қоронғи қатламларини ёритишда ҳақиқий нур вазифасини ўтади, десам хато бўлмас.

Мен Шерободда экспедиция аъзоси тарих фанлари номзоди Омонулла Бўриевдан Буё мавзеси ҳақида сўрамоқни кўнглимга тугиб қўйган эдим.

Шеробод бизга янада кўпроқ сирлар тилсимотини очди.

4. ШЕРОБОД

Шеробод — мамлакатимизнинг энг қадимий гўшаларидан бири.

Қадимшунослар туман ҳудудидан топилган қоядаги рангдор тасвирларни Мезолит даврига оид деб ҳисоблайдилар. Милоддан олдинги 13-минг йилликдан 5 минг йилликкача бўлган давр Мезолит даври ҳисобланади. Чамалаб кўринг: бундан тахминан ўн беш минг йил олдин ҳам юксак санъатга, маданиятга, илмга эга бўлган халқ эканмиз: чунки ўша пайтда кимёгар олим бўлмаганда, бўёқ ишлаб чиқилмас, математика бўлмаганда, тасвирларни аниқ чизиш имкони бўлмасди, санъат бўлмаганда эса, расмлар ҳам чизилмасди. Юракни ғурурга тўлдирувчи шу далил исботлар ҳақида ўйлаганингда, «сенлар кечагина пайдо бўлгансан» деган камситувчи таъна-дашномлар ёвузликнинг чўпчаклари эканлигига иймон келтирасан.

Суратлар Қуҳитонг тоғидаги машҳур Заровутсой дарасидан топилган. Улардан бирида елдек югураётган буқаларни қувиб кетаётган овчилар ва итлар тасвирланган. Овчилар камондан ўқ узишмоқда, бошқалари сопқонга ўхшаш қуролдан тош отишмоқда.

Тасвирлар сони 200 дан ортиқ. Лекин уларнинг ўттизтасигина яхши сақланиб қолган. Расмлар ғор тошларидаги одам бўйи ўйиб ишланган токчаларга солинган. Рассомлар тасвирларни ишлашда мўйқаламлардан, шунингдек, ғорларнинг табиий шаклларидан жуда моҳирона фойдаланганлар. Ранглар ҳайвонларнинг ёғидан ажратиб олинган. Умумий тушунчадан хулоса ясайдиган бўлсак, бошланғич жамият рассомлари инсоннинг гўзалликка мойиллигини, унинг куч-қудрати ҳам гўзалликка гўзаллик қўшиши лозимлигини таъкидламоқчи бўладилар.

Шеробод туманида чоғроққина, лекин ўтмишимиздан, энг қадим тарихимиз ҳақида қимматли маълумотларга эга бўлган музей бор. Музейдаги нодир топилмалар ҳақида соатлаб гапириш мумкин. Бу ерда биз бундан икки, уч, тўрт минг йил олдин тайёрланган гилидишларни — уй-рўзғор буюмларини кўрдик. Сурхондарё ҳудудида бундай топилмалар ҳар бир туманда учрайди. Нега биз бу тўғрида тўхталдик? Амир Темур замони миниатюраларига эътибор берсангиз, баковуллар ранг-баранг идиш-товоқларда овқат ташийдилар. Подшоҳ, мулозимлар, меҳмонлар олдиларига қўйилган идиш-товоқларнинг ҳаммасида қопқоқ бор. Бу — тозаликка ниҳоятда риоя қилинганини, овқатланиш пайтларида маданиятга етарли эътибор берилганини кўрсатади.

Шеробод туманидаги Сополлитепа ёдгорликлари қадимги бронза даври, эрамиздан аввалги 11 мингинчи йилларга бориб тақалади. Қадимий бу шаҳарнинг тузилиши, ҳовли ва уйларнинг режа асосида бир текис жойлашганлиги, аҳолининг сопол қувурлардан фойдаланганлиги, истеҳкомнинг мудофааси жуда моҳирона қурилганлиги, уй-рўзғор буюмларининг сифатли ва таъбга қараб ясалганлиги, ҳар бири ўз ўрнида ишлатилганлиги — буларнинг ҳаммаси бундан тўрт минг йил олдин ҳам бу ерда илм-фан, маданиятнинг юксак ривожланганлигидан дарак беради.

(Боши ўтган сонда. Давоми бор).

Тўлқин ҲАЙИТ

ДУШАНБА, 12

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 -- 8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 Эстрада қўшиқлари.
9.00 «Замин фидойилари». Телеочерк.
9.25 «Тилга эътибор...»
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Эртаклар яхшиликка етаклар...» «Фотиманинг саргузаштлари». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.00 «Жараён». Публицистик кўрсатув.
11.25 «Фан фидойилари». Академик Теша Зоҳидов.
11.55 «Бошсиз чавандоз». Бадиий фильм.
13.30 «Камондаги қалб». Мусиқий композиция.
14.00 -- 14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эркатой».
18.20 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 5 йиллигига. «Истиқлол жамоли».
18.50 «Мозийдан садо».
19.05 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Солиқ ва бож -- иқтисодиётимиз таянчи».
21.25 «Зарчашма».
21.45 «Мусиқа ҳиёбони».
22.05 «Рангин дунё». Бадиий-публицистик кўрсатув.
22.30 «Морена Клара». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Нурафшон» -- «МҲСК».
00.40 Тунги тароналар.
00.50 -- 01.00 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Услуб» (мода янгиликлари).
18.25 «Палитра».
18.55 «Мультфейерверк».
19.20 «Клип-антракт».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Камертон».
20.10 «Мусиқа, холос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Курьер».
21.20 «Прайм-тайм».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.40 -- 23.30 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ўзбектелефильм» таништиради: «Гуллар юртининг дурдоналари».
*
Россия жамоат телевидениеси
18.10 -- 20.35
*
20.35 «Дорбоз Тошкенбоевлар». Телефильм.
*
Россия давлат телевидениеси
21.00 -- 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 -- 22.30 Янгиликлар.

СЕШАНБА, 13

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 -- 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Олам ва одам». Маърифий кўрсатув.
9.00 Биржа ва банк хабарлари.
9.15 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Най».
9.30 «Тараққиёт». Публицистик кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Қувноқлар давраси».
10.30 Инглиз тили.
11.00 «Сиҳат-саломатлик».
11.30 «Шарқдан нур таралур...» Адабий кўрсатув.
12.00 Футбол шарҳи.
12.15 «Оловуддиннинг сеҳрли чироғи». Бадиий фильм.
13.35 Лирик концерт.
14.00 Янгиликлар.
14.05 -- 15.15 ЎзТВ хазинасидан. Иззат Султон. «Имон». Видеофильм. 1-қисм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эртак».
18.25 «Спорт. Спорт. Спорт».
18.40 «Виждон». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дурдона».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Бизнес-академия».
21.15 «Оҳанглардан таралган меҳр».
21.40 «Альманах-TV». Д.Д.Д. ва бошқалар.
22.15 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 5 йиллигига. Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. Экранда -- Сурхондарё вилояти.
22.45 «Замон».
22.50 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 5 йиллигига. «Умид чечаклари».
23.00 «Мусиқий саёҳат».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Чилонзор» -- «Шаҳрихон».
00.40 Тунги тароналар.
00.55 -- 01.00 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.15 «Блиц». Фотокўрик.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Постфактум».
20.05 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «АРТ-журнал».
21.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.35 -- 00.35 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Тараққиёт сари йўл».
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 -- 8.00 «Телетонг».
***
18.10 -- 20.35
*
20.35 «Тоғ кўллари сирлари», «Ёз оқшоми». Телефильмлар.
*
Россия давлат телевидениеси
21.00 -- 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 -- 22.30 Янгиликлар.

ЧОРШАНБА, 14

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 -- 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Кекса санъаткорлар».
9.00 «Катта хирмон йўлида». Публицистик кўрсатув.
9.25 «Бола бошидан...».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Обидалар -- руҳият рамзи».
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 «Жаннат -- оналар оёғин остидадур...». Публицистик кўрсатув.
11.30 «Кичкинтой» устахонаси.
12.00 Рақслар олами.
12.30 У. Гаджибеков. «Аршин мололан». Аброр Ҳидоятов номидаги ўзбек драма театрининг спектакли.
14.00 Янгиликлар.
14.05 -- 14.55 ЎзТВ хазинасидан. Иззат Султон. «Имон». Видеофильм. 2-қисм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун концерт.
18.25 «Замон билан ҳамнафас».
18.40 «Пойтахт концерт залларида».
19.00 «Сайёрамиз садоси». Публицистик кўрсатув.
19.20 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Фольклор-этнографик жамоаларининг «Зилол» телевизион фестивали.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.15 «Оҳанглар оғушида».
21.25 «Диёнат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
21.45 «Мен Ватанни мадҳ этаман...».
21.55 «15 дақиқа спорт ҳақида».
22.10 «Автоолам».

ЎЗБЕКИСТОН ОЙНАИ ЖАҲОНИДА

22.25 «Морена Клара». Телесериал.
23.10 «Сўз Сизга». Ёшлар учун кўрсатув.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 -- 00.30 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 «Табиат дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дунё бўйлаб...».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Гиннес-шоу».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.55 -- 23.55 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ўзбектелефильм» таништиради: «Заргар».
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 -- 8.00 «Телетонг».
***
18.10 -- 20.35
*
20.35 Эълонлар.
20.40 «Жонли сайёра».
*
Россия давлат телевидениеси
21.00 -- 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 -- 22.30 Янгиликлар.

ПАЙШАНБА, 15

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 -- 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Болалар учун. «Она шаҳрим».
8.55 Буюк келажак сари. «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.10 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Мусаввир нигоҳи».
9.20 «Хотира». Шарофиддин Шарипов.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Санъат ғунчалари».
10.35 «Оналар мактаби».
11.05 «Олтин занжир». Бадиий фильм.
12.30 Ўзбек куйларидан концерт.
13.00 «Маърифат» видеоканали.
14.00 Янгиликлар.
14.05 -- 15.10 «Ҳаворанг атиргул». Болалар учун фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Катта танаффус».
18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Омонлик тилаймиз!».
18.55 «Аввал иқтисод...».
19.10 «Кўзгудаги акс». Фототанлов.
19.20 «Дилнавоз садолар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз». Мулоқот.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Мутойиба».
21.35 «Дилнавоз садолар».
22.00 «Одобнома».
22.10 Ҳиндистон мустақиллиги кунига. «Жаннат». Бадиий фильм. 1-серия (Ҳиндистон).
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Жаннат». Бадиий фильм. 2-серия (Ҳиндистон).
01.15 Тунги тароналар.
01.25--01.35 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Тропиканка сири». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Автосалон».
20.15 «Мусиқа, холос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Хобби-холл».
21.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.35--00.35 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Оддий кун». Телефильм.
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 -- 8.00 «Телетонг».
***
18.10 -- 20.35
*
20.35 «Ўзбектелефильм» таништиради: «Зарафшон».
20.55 Эълонлар.
*
Россия давлат телевидениеси
21.00 -- 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 -- 22.30 Янгиликлар.

ЖУМА, 16

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 -- 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Санъат олами».
8.55 «Юзма-юз». Мулоқот.
9.15 «Севимли саройимиз».
9.40 «Кашф этилаётган имкониятлар». Публицистик кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Шоҳруҳ» клуби.
10.30 «Катта бўлишни хоҳламайман». Бадиий фильм.
11.55 «Халқ ижодиёти». «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам» достони. 1-кўрсатув.
12.30 «Ислоҳот ва масъулият». «Мингдан бир имконият».
13.00 «Қирқ ҳунар ҳам оз...».
13.30 «Жонона келибдур...» Рушель Рубинов, Ўктам Аҳмедов.
14.00 Янгиликлар.
14.05 -- 15.10 «Олти жаҳонгашта». Болалар учун фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Митти юлдузлар».
18.25 «Офарин».
18.50 «Йигит омон бўлса...»
19.10 Бизнес ҳафта якунлари.
19.20 «Ўзбекистон -- Ватаним маним!»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Эртага -- шанба».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Мустақиллик солномаси».
21.25 «Ривоят».
21.35 «Таниш ва номаълум».
22.00 Маслаҳат.
22.20 «Морена Клара». Телесериал.
23.00 «Мафтункор чеҳралар».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Бизнес ҳафта якунлари.
00.05 Тунги тароналар.
00.15--00.25 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.40 «Бизнес-уик».
19.00 «Сизнинг имконият».
19.10 «Мусиқа, холос».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
20.15 «Мусиқа, холос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Видеогид».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.20--23.20 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Мусаввир». Телефильм.
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 -- 8.00 «Телетонг».
***
18.15 -- 20.35
*
20.35 «Мусиқий учрашувлар». «Шаҳзод» гуруҳи.
*
Россия давлат телевидениеси
21.00 -- 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 Янгиликлар.
22.30 -- 23.50 Киноклассика. Акиро Куросаванинг «Кугемуша» фильми. 1-серия.

ШАНБА, 17

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 -- 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Диққат, премьера: Рустам Маъдиев, Фарҳод Олимов. «Девона». Муқимий номидаги Ўзбек мусиқали театрининг спектакли.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
10.45 «Тараннум». Мусиқий дастур.
11.15 «Менга сўз беринг!».
12.15 Вилоят студияларининг телевизион фестивали.
12.35 «Ёлқин». Тележурнал.
12.55 «Хазина».
13.15 «Экран хандаси».
13.35 «Халқ ижодиёти». «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам» достони. 2-кўрсатув.
14.10--14.40 «Ёшлар ижоди». Баҳодир Иброҳимов ва Инобат Собирова.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Ҳайрат».
18.45 «Сиз севган қўшиқ».
19.05 «Мактуб».
19.15 «Оққуш».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Оҳанглар оғушида».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Ишингиз бароридан келсин!».
21.20 «Ўзбекистон -- Ватаним маним!»
21.35 «Рангин дунё». Бадиий-публицистик кўрсатув.
21.55 «Мусиқа салтанати».
«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури:
22.15 «Заковат».
22.25 «Мўъжиза».
22.40 «Имкон чўққилари».
22.55 «Леди Жейн». Бадиий фильм.

II
9.00 «Мультдаста».
9.15 «Боланинг тили...»
9.25 «Табиат шифохонаси».
9.35 Дилором наволар.
9.45 «Таманно».
9.55 «Йўловчи ва транспорт».
10.00 «Мусиқий майдонча».
10.25 Видео янгиликлари.
10.45 Видео--«О».
12.25--13.25 «Спорт қитъаси».
***
18.00 «Мульттўплам».
18.20 «Жозиба».
18.30 Эълонлар.
18.35 Телесериал. «Норизо ва ношукурлар» туркумидан. 1-фильм. «Онаизор» (Миср Араб Республикаси).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Компьютер-Осиё».
20.15 «Дубляж».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
«Шанба оқшоми».
Дам олиш дастури:
21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.20 «Алмисоқдан қолган дўкон».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10--23.50 Видео -- «О».

III
17.55 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
Россия жамоат телевидениеси
18.05 -- 20.35
*
20.35 Эълонлар.
20.40 Киноклассика. Акиро Куросаванинг «Кугемуша» фильми. 2-серия.
*
Россия давлат телевидениеси
22.00 -- 22.30
*
22.30 -- 22.55 «Асрларга татигулик». Телефильм.

IV
«Чинор» видеоканали:
10.00 «Замандас».
10.30 «Безнен мирас».
11.00 Эълонлар.
11.05 «Чинсен».
11.35 Эълонлар.
11.40--12.50 Болалар учун фильм. «Буюк ҳайвон ўргатувчи».

ЯКШАНБА, 18

I
6.30 «Ассалом Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 -- 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан!».
11.00 «Қувноқ стартлар». Саралаш мусобақалари.
11.45 «Ташриф». Дам олиш дастури.
12.15 «Етти хазинанинг бири». Балиқчилар кунига бағишланади.
12.35 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 4-кўй.
13.15 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «МҲСК» -- «Атласчи».
14.00--15.00 «Болалигим -- пошшолигим». Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «LEGO» сайёраси».
18.15 «Виждон». Телесериал.
19.00 «Келгуси ҳафтада».
19.15 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Юлдузлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Буюк келажак сари. «Мустақиллик солномаси».
21.25 Илҳом сатрлари.
21.30 «Шахс ва бахс».
21.55 «Бу мунис лаҳзалар». Мусиқий кўрсатув.
22.10 ЎзТВ экранида премьера. М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 5-кўй.
22.50 Футбол олами.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 «Келгуси ҳафтада».
00.15 Тунги тароналар.
00.25--00.35 «Ватан тимсоллари».

II
9.00 «Мульттўплам».
9.20 «Жозиба».
9.35 «Компьютер-Осиё».
9.55 «Дубляж».
10.05 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.25 «Алмисоқдан қолган дўкон».
10.35 Видео--«О».
12.15--13.15 «Спорт қитъаси».
***
18.00 «Мультдаста».
18.20 «Боланинг тили...»
18.35 Эълонлар.
18.40 «Табиат шифохонаси».
18.50 Дилором наволар.
19.00 «Таманно».
19.10 «Дармон».
19.20 «Транспорт ва йўловчи».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Сиздан ишорат». Мусиқий кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Телесериал. «Норизо ва ношукурлар» туркумидан. 2-фильм. «Онаизор» (Миср Араб Республикаси).
21.50 «Даракчи».
22.00 Видео янгиликлари.
22.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00--00.40 Видео -- «О».

III
17.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
Россия жамоат телевидениеси
17.15 -- 22.25
*
22.25 Эълонлар.
*
Россия давлат телевидениеси
22.30 -- 00.10
*
00.10 -- 00.35 «Панорама».

IV
10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
10.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
10.40 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.10 «Жонли сайёра».
12.30 Эълонлар.
12.35 «Парле ву франсэ?» Француз тили ҳамма учун.
13.05 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
13.35 «Учувчи шифокорлар». Телесериал (Англия).
14.15 Эълонлар.
14.20 «Оқ соя».
14.50 «Киносалон». Аль Пачино ва Шон Пен Брайн де Пальманинг «Карлито йўли» фильмида.

Хотира уйғонса гўзалдир

ШОИРЛИК УНИНГ ҚОНИДА ЭДИ

Мавлоно Чустий табиатан шоир булиб, шоирлик унинг зуваласида, қонида эди. У шоирча уйлаб, шоирча яшарди. Шеър унга ўзи қуйилиб келар, унинг тўёнаси ҳам шеър, туҳфаси ҳам шеър, қушиғи ҳам, йиғиси ҳам шеър эди.

Мен Чустийни шоир сифатида аввало ҳофизларнинг қушиқлари орқали таниганман. Урушдан олдинлари бирон кун йуқ эдики, радиода унинг сузлари билан ашула янграмаса. Унинг адабий тахаллуси ҳам менга жуда ёқарди: Чустий. Бу сузнинг маъноси нима экан десам, бу у таваллуд топган шаҳарнинг номи билан боғлиқ экан. Уз туғилган шаҳрини ёки қишлоғини шеърлари ва қушиқлари билан бунчалик машҳур қилиш ҳаммага ҳам насиб булавермайди. Шунинг учун шоир таваллудининг 90 йиллиги муносабати билан Чустнинг катта кучаларидан бирига унинг номи берилгани жуда ўринли булди.

Чустийни эса биринчи марта 1941 йил сентябрь ойида Муқимий номидаги театрда ташкил этилган адабий кечада шеър уқиганда курганман. У вақтда бу театр Навоий кучасида, Тошкент вилоят ижроия комитети биносида эди. Кечага Ойбек, Шайхзода, Абдулла Қаҳҳор, Темур Фаттоҳ ва бошқа адиблар ҳамда шоирлар ташриф буюрган эдилар.

Бу адабий кечага йиғилган адабиёт шинавандаларининг куплигидан залга одам сиғмас, гавжумлик гуё байрамдагидай эди. Бу кечада Мақсуд Шайхзода учта шеър, Темур Фаттоҳ эса иккита шеър уқиди. Бироқ Чустий минбарга беш марта кутарилди. Чустий ҳар бир шеърини уқиб булгач, залда давомли қарсаклар чалинар, қарсаклар гулдуросидан театр деворлари ларзага келгандай буларди. Чустий уқиган шеърларнинг ҳаммаси уруш мавзуига бағишланган булиб, шоир уларнинг барчасида уз китобхонларининг, шеърият мухлисларининг кунглидаги орзуларини ифода эта олган эди.

Хуллас, бу адабий кечадаги шеърий мусобақада Чустий биринчи, Шайхзода иккинчи уринни олди. Ойбек уз насрий асарларидан парча, Абдулла Қаххор эса бир ҳикоясини уқиб берди. Ушанда мен шеър, уни уқиш сеҳрига имон келтирган эдим. Уқиганда ҳам, қойиллатиб, ҳар бир сузни жойига қуйиб, Чустиёна уқиш керак экан! Бу кеча бир умр менинг эсимда қолди.

Биз уруш тугаса ҳамма нарса яхши булиб кетади, деб уйлар эдик. 1946 йилдан сунг санъат ва адабиёт масалаларига доир бир қанча қарорлар қабул қилинди. Шундан кейин адабиёт соҳасидаги вазият уруш давридагидан ҳам оғирлашиб кетди. Чустий турли баҳоналар билан ёзувчилар уюшмасидан четлаштирилди. Орадан куп утмай Мақсуд Шайхзода, Шукрулло каби кузга куринган шоирлар, Мирзакалон Исмоилий, Шуҳрат, Миркарим Осим, Саид Аҳмад каби ёзувчилар, Ҳамид Сулаймон, Абдураҳмон Алимуҳамедов каби адабиётшунослар ҳибсга олинди. Вазият 1957 йилдан кейингина юмшай бошлади.

Бу орада мен «Алишер Навоийнинг адабий-танқидий қарашлари» деган мавзуда номзодлик диссертациясини ёқладим. Кунларнинг бирида Узбекистон Ёзувчилар союзида Ҳабибий ижоди ҳақида, аруз муаммоларига боғлаб маъруза қилишга тўғри келди. Бу маърузам Ғафур Ғуломга маъқул келди, шекилли, шундан кейин мени шу ташкилотдаги баъзи ишларга таклиф этадиган булишди. Бу вақтда мен А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтида илмий ходим булиб ишлардим.

60-йилларнинг бошлари. Ёзувчилар союзининг шеърият шуъбаси менга Чустийнинг янги шеърлар туплами буйича маъруза қилиб беришни топширди. Мен бу маърузага жиддий тайёргарлик курдим. Чустийнинг бу туплами муҳокамасига анчагина одам йиғилди. Муҳокамада таниқли шоирамиз Зулфия опа ҳам қатнашдилар. Мажлисдан кузатилган асосий мақсад Чустийнинг шеърлар тупламини муҳокама қилиш билан бир қаторда, уни Узбекистон Ёзувчилар союзи аъзолигига тиклаш ҳам эди. Мен тупламга умуман ижобий баҳо бердим. Зулфия опа эса бу тупламдаги бир туркум яхши шеърларни радиода қушиқ қилиб куйлаш учун тавсия этдилар. Гап бундан нарига утмади. Афсуски, биз ушанда шоирни уз ҳаққоний урнига тиклай олмадик.

Олтмишинчи йилнинг урталаридан бошлаб, Чустий бизнинг институтимизга илмий ходим булиб ишга кирди. Энди биз у билан тез-тез учрашиб, куришиб турадиган булдик. Лекин ҳеч вақт у киши шеър ёзишни, хушчақчақликни тарк этмас, яқинлари билан тез-тез куришиб аския қилишни ёқтирардилар. Институтда у кишини ҳамма ҳурмат қилар, «Домла» деб чақиришар, бирон сузнинг маъносини аниқлашда қийинчилик туғилса, ёшлар Порсо Шамсиев, Солиҳ Муталибов, Қутбиддин Муҳиддиновлар қатори, Чустий домлага ҳам мурожаат этишар эди.

Йиллар утди. Мана, шоирнинг ҳаётдан куз юмганига ҳам куп вақт булди. 1994 йили эса Узбекистон халқи уз шоири таваллудининг 90 йиллигини катта тантана билан нишонлади. Тантаналарнинг якуни Чуст шаҳрида утказилди. Бу тантанага Чустийнинг «Садоқат гуллари», «Кунгил тилаги» каби шеърий тупламлари босилиб чиқди. Мен бу китоблардаги шеърларни куздан кечирар эканман, шунга амин булдимки, шоиримиз бургага аччиқ қилиб курпани куйдирмаган. Аскинча, унинг шеърларини газета ва журналлар босмай қуйгандан кейин ҳам, ижодий фаолиятини пасайтирмаган. Мен унинг «Айтинг, куёшми, сизми?», «Майлими?», «Шамъ кузга сурма қилмиш» деган шеърларини уқиб хайратга чумдим. Унинг панд-насиҳат шеърларини айтмайсизми?

Юлдузу, ою, қуёш булса, осмон денг уни,
Булмаса сайёралар, сувсиз тегирмон денг уни.
Ёру дуст, эрку адолат бирла инсоф булмаса,
Номи жаннат булса ҳам, даҳшатли зиндон денг уни.

Унинг «Индамаслар олами», «Дустлар» радифли марсия шеъри ва улардаги ғам-андуҳнинг фалсафий мазмунининг таъсирли ифодаси-чи?!

Чинакам шоир ҳеч қачон улмайди. Чустий шоир булганда ҳам, суз мулкига янгидан оро бера олган, унинг жарангига янги жаранг қуша олган узига хос улкан шоир эди.

Абдуқодир ХАЙИТМЕТОВ,
филология фанлари доктори,
профессор, Беруний мукофоти совриндори.

КИМ ЧЕМПИОН БЎЛАДИ?

Эртага Ўзбекистон биринчилиги Олий табақасида иштирок этувчи жамоалар биринчиликнинг иккинчи даврасини мусобақаларини бошлайдилар.

Биринчи давра эса сўзсиз «Навбаҳор»нинг пешқадамлиги остида ўтди. Наманганликлар бу йил юлдуз буржлари олтин медаль совриндори бўлишларини башорат қилишлари ўринли эканлигини исботлаш учун астойдил бел боғлаганлар, дейиш мумкин. Илхом Шарипов, Эдуард Маматовлар ҳисобига кучайган «Навбаҳор» иккинчи даврани ҳам ана шундай ўтказишларига мухлисларини ишонтирмоқда.

Ўзбекистон чемпионларининг мусобақа ярмида пешқадамдан саккиз очко қолиши барчани ажаблантиради. Балки, алвидо қирол, деб айтадиган вақт келгандир. Бунинг олдини олиш эса фарғоналикларнинг ўзларига боғлиқ. Устига, устак, «Нефтчи» жамоаси «Навбаҳор»дан фарқли ўлароқ асосий рақиблари билан учрашувларни ўз майдонида ўтказади.

Олтин медалга яна бир даъвогар — МХСК дастлабки давранинг сўнгги турларида ўз мавқеини сусайтириб қўйгани яққол сезилмоқда. Хатто, Ойбек Усмонхўжаев каби тўпурар ҳам сўнгги учрашувларда дарвозани нишонга ололмаяпти. Шунга қарамай, МХСК нинг биринчи давра якунида «Нурафшон» устидан қозонган муҳим ғалабаси уларни янги ғалабаларга чорлаши муқаррар.

Фикримизча, сўнгги даъвогар Бухоронинг «Нурафшон» жамоасидир. Лекин ўз майдонида ғалаба қозониб, рақиб майдонида мағлубиятга учраш бухороликлар учун одат тусига айланиб қолганлиги уларнинг совринли ўринларга даъвогар бўлишларига тўсқинлик қилаётир.

Дарвоқе, «Пахтакор» ёдимиздан чиқаёзибди. Бироқ, бунга пахтакорчиларнинг ўзлари айбдор. Улар ҳам сўнгги икки-уч йил ичида ўз мухлисларини мағлубиятга ўргатиб қўйишди. Тўғри, биринчи давранинг якунида республикамизнинг энг номдор жамоасининг омади чопди. Ўйлаймизки, омад «Пахтакор»га ҳамиша боқиб, бу йил бўлмаса ҳам кейинги йилларда яна ғолибликни туҳфа қилади.

Олий лиганинг сўнгги поғоналарида ҳам иккинчи тур мусобақалари муросасиз ўтиши турган гап. Биринчи лигага йўлланма олиш баҳсида эса «Динамо» (Урганч) «Косонсой» жамоалари карвонбошилик қилмоқдалар. Бироқ, «Динамо (Самарқанд), АСК ва «Машъал» жамоалари ҳам улардан унча йироқда эмас. Хуллас, иккинчи давра мусобақалари воқеаларга бой бўлиши кутилмоқда.

Жаҳон биринчилиги

СЕНИ ФРАНЦИЯ КУТАДИ

1998 йил Франция шубҳасиз жаҳон футболининг марказига айланади. ФИФА совриниі — Жаҳон биринчилигининг финал босқичи шу мамлакатда ўтказилади. Қоидага кура, Франция (майдон эгалари), Бразилия (Жаҳон чемпиони) терма жамоалари ўзларини финал босқичида деб ҳисоблашлари мумкин. Қолган 30 та урин учун бир юз элликдан ортиқ мамлакат вакиллари кураш олиб боришади. Улар орасида жаҳоннинг саралаш учрашувларида илк бор иштирок этадиган Ватанимиз футболчилари ҳам бор. Хуш, жамоамиз қайси жамоалар билан куч синашади? Албатта бу савол барча футбол мухлисларини қизиқтиради.

Қуйида сиз Узбекистон терма жамоаси иштирок этадиган Жаҳон биринчилигининг Осиё минтақаси IV саралаш гуруҳи билан танишасиз. Ушбу гуруҳ мусобақалари 1997 йил апрель-июль ойларида утказилиб, гуруҳ голиби қолган тўққиз гуруҳ голиби билан икки гуруҳга булинган ҳолда, мусобақалашишни давом эттиради. Гуруҳларда биринчи ва иккинчи уринларни эгаллаган жамоалар ярим финалга йулланма оладилар. Ғолиблар тўғридан тўғри Францияда финал босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қулга киритсалар, мағлублар яна бир бор куч синашишади. Ушбу учрашув голиби Жаҳон биринчилигида иштирок этади. Тўртинчи жамоа эса Океания минтақаси голиби билан қолган яна битта урин учун баҳслашади.

6 апрель. Индонезия — Комбоджа
13 апрель. Индонезия — Яман
20 апрель. Комбоджа — Яман
9 май. Яман — ЎЗБЕКИСТОН
16 май. Яман — Комбоджа
25 май ЎЗБЕКИСТОН — Комбоджа
1 июнь. Индонезия — ЎЗБЕКИСТОН
13 июнь. Яман — Индонезия
20 июнь. Комбоджа — ЎЗБЕКИСТОН
13 июль. ЎЗБЕКИСТОН — Яман.

Ниго

КЎЗ ТЕГМАСИН

Бола эканимизда осмонда кўринган ҳар самолётни югургилаб юз-икки юз метргача кузатиб қўяр эканмиз, ушбу қўшиқни томоқларимиз бўғилгундек бўлиб бақиришиб айтардик:

Самолёт, самолёт,
Қанотингни ташлаб ўт...

Қанотини ташлаб ўтган самолёт нима бўлишини билмас эканмиз-да, ўша пайтлари. Катта бўлиб тушундик қанчалар аҳмоқона қўшиқ куйлащимизни. Айниқса, 1979 йил 11 август ҳалокатидан сўнг...

Тириклик бор экан, дорулбақога риҳлат қилишлик ҳам бор. Гоҳо қариндош-уруғлар, таниш-билишлар орасида кимдир дунёдан кўз юмади. Сўнгги йўлга кузатиб баъзан Кўкчадаги қабристонга киришга тўғри келади. Шунда тор йўлак бўйлаб тобут ортидан бораётган одамлар беихтиёр йўл чеккасидаги қабр тошига, қабр тошдаги сурат-лавҳага, қабр тош рўясида михлаб қўйилгандек муаллақ қотган тош тўпга қараб, бир лаҳзага туриб қоладилар. Бу ерда «Пахтакор» командасининг собиқ ўйинчиси ва тренери Ҳамид Раҳматуллаев мангуликка бош қўйиб ётибди. Не тонгки, у ҳам фалокат туфайли, машиналар тўқнашуви натижасида бевақт ҳалок бўлган.

Бу нима, тасодифми ёки...

Одамлар бу ҳолни то ҳануз кўз текканга йўядилар. Эҳтимол шундай ҳамдир. Уша пайтдаги команда билан ҳозир, билмадим, қандай натижаларга эришиш мумкин эди... Лекин шуниси аниқки, Донецк осмонида рўй берган авиаҳалокат арафасида «Пахтакор» ўша пайтда энг кучли жамоалар — Киев ва Тбилисининг «Динамо», Москванинг «Спартак» каби командалари билан тенгма-тенг кураша оладиган даражага етган, футболчиларимизнинг ёш, ва табиийки, кучга тўлиб бораётганини назарда тутадиган бўлсак, истиқбол натижалар тағинда юксак бўлишлигига ҳеч кимда шубҳа йўқ эди. Афсуски...

Уша узоқ ва яқин 1979 йилда туғилган болакайлар бугун 17 ёшга кирди. Яъни, орадан бир гўдакнинг тетапоя қилиш билан бошланган ҳаёт йўлидан 17 йил ўтди холос. Дарвоқе, улар ҳам 17 киши эдилар. Эдгай Тазетдинов, Михаил Ан, Владимир Фёдоров, Олим Аширов, Равил Агишев, Константин Баканов, Юрий Загуменних, Александр Корченов, Николай Куликов, Владимир Макаров, Сергей Покатилов, Виктор Чуркин, Шуҳрат Эшбўтаев, Владимир Собиров, Мансур Толибжонов, Владимир Чумаков, Сирожиддин Бозоров...

Бу ўн етти баҳодир ичида энг кенжаси Сирожиддин бўлиб, у эндигина ўн етти баҳорни кўрган эди...

Бола — барибир бола-да. То ҳануз осмонда кўринган самолётга қўл силкиб, маҳалламиз болалари овозлари борича қўшиқ куйлашади:

Самолёт, самолет,
Қанотингни ташлаб ўт...

Улар билмайдиларки, бундан ўн етти йил муқаддам...

Муҳаммад ЗАЙНИДДИН.

БИРИНЧИ ТУР ЯКУНИГА КЎРА ЖАМОАЛАР ТУРНИР ЖАДВАЛИДА ҚУЙИДАГИЧА ЖОЙЛАШИШГАН

Олий табақа

	Ғ	Д	М	Т/Н	О
1. Навбаҳор	13	2	0	36-8	41
2. Нефтчи	10	3	2	31-17	33
3. МҲСК	10	2	3	41-21	32
4. Нурафшон	9	2	4	30-14	29
5. Пахтакор	9	1	5	22-12	28
6. Дустлик	7	3	5	25-18	24
7. Трактор	7	2	6	27-22	23
8. Янгиер	6	2	7	19-25	20
9. Наврўз	5	4	6	24-30	19
10. Атласчи	5	3	7	20-30	18
11. Сўғдиена	5	2	8	21-23	17
12. Машъал	4	2	9	16-30	14
13. АСК	3	4	8	11-28	13
14. Динамо. С	4	0	11	14-30	12
15. Косонсой	3	3	9	13-30	12
16. Динамо. У.	1	3	11	10-35	6

РАМЗИЙ ТЕРМА ЖАМОА

Биринчи давра якунига кўра «Туркистон» газетаси спорт шарҳловчилари биринчиликнинг рамзий терма жамоасини тузишди.

П. Бугало (ПАХТАКОР)

Ф. Давлатов (МҲСК) Ф. Магометов (НАВБАҲОР) А. Захаров (НУРАФШОН)

Э. Мамотов (НАВБАҲОР) С. Эшмирзаев (НУРАФШОН) И. Шарипов (НАВБАҲОР) С. Лебедев (НЕФТЧИ)

О. Усмонхўжаев (МҲСК)

Д. Назаров (ПАХТАКОР) Ж. Ирисметов (ДУСТЛИК)

Соғлиғингиз ўз қўлингизда

● **Ўринсиз танбеҳ**
● **Иллатнинг илдизи чуқурми?**
● **Ойнаи жаҳонда реклама.**

ЧЕКАСИЗМИ? НЕГА?

Умрида оғзига папирос тегмаган кимсанинг чекувчига дуч келганда юраги гупириб кетганини ҳеч курганмисиз? Унда марҳамат, ўша кимса шундоққина қаршингизда — эрта билан ишга, уқишга отланиб, уйдагилар билан хайр-хушлашиб кучага чиқасизу, икки қадам юргач қулингизни чунтагингизга тиқасиз. Айни шу чоқ ўша кимсани рупарангизда деб билинг. Унинг сизга қанчалар ачиниб қараганини нигоҳидан уқиб олишингиз мумкин. Лекин, қалбингиз муҳрланган — сиз уни курмайсиз. У кимса сизнинг онангиз, ёрингиз, опангиз, яна қолаверса дустларингиз деб билинг. Папирос қутиси тутган қулингизга маҳкам ёпишиб, уни юлқиб олмоқ сиёҳи бор унинг. Бунга ғашингиз келмасин, аччиғингиз чиқмасин. Яқинингиз сизнинг ҳақиқий дустингиз. Уйлаб куринг, душманингизда шундай интилиш булиши мумкинми?

Ана ўша дустингиз олдингиздан чиқиб Сизни саволга тутади:

— Чекасизми? Нега? Бу ёмон одатни қачон ташлайсиз?

Мутахассисларнинг ёзишича тамаки тутуни нафас олиш йулларини касаллантириб, балғамни купайтиради ва сурункали бронхитга олиб боради. Бронхит эса уз навбатида астма касаллигини қузғайди. Чекиш туфайли инсон икки юздан ортиқ касалликка дучор булиши мумкин экан. Дардга йуликқан кимса бир ёқда қолиб, бутун оила, қолаверса қон-қариндошлар ҳам азоб тортади. Негаки, «касал касал эмас, касал боққан касал» дейдилар.

Ана, жажжи уғилчангиз атрофингизда гирдикапалак булиб юрибди. Эрта-индин буйи чузилиб, сиздан олиб чекса-чи? Унда нима қиласиз? «Чекма, бу ёмон нарса, дардчил қилиб қуяди» дея оласизми? Бунга ҳаққингиз буладими? Танбеҳ берганингизда болангиз ерга қараб туради, индамайди. Лекин ичида фикр юритади. «Ёмон булса нега сиз чекасиз?» дейди. Демак, бир вақтлар узингиз ота-онангиздан, уқитувчиларингиздан, қуни-қушнидан яшириб қандай чеккан булсангиз, нуридийдангиз булган фарзандингиз ҳам шундай қилади ва бора-бора кашандалар қаторидан худди узингиз каби жой олади. Сиз шуни истайсизми? Истамайсиз, албатта. Бунга йул қуймаслик учун аввало узингиз ёмон иллатлардан воз кечиб, фарзандингизга, инингизга ўрнак булақолмайсизми?

Телекурсатувларда хилма-хил сигареталарни қанчалар чиройли ташвиқот қилишмасин, Сиз чекишдан бирор фойда курганмисиз? Йуқ, чунки турган биттани зиён, саломатликка хавфли. Аввало Аллоҳ берган энг олий неъматдан, туйиб-туйиб, яйраб-яйраб нафас олишдан мосуво буласиз. Қолаверса, узингиз орик, рангингиз сариқ булиб, суйган умр йулдошингиз, уз фарзандингиз сиздан узини олиб қочади, бутун туриш-турмушингизга сингиб кетган тамаки иси уларни сиздан итаради... Уйлаб куринг, оқил одам уз саломатлигини кашандаликка алишмайди. Сиз оқиллардан булинг. Ахир ақл-заковат инсонга нега берилади? Ёруғ оламда ота-онангиз, суйган ёрингиз, фарзандларингиз, дуст-биродарларингиз даврасида яйраб яшаш бахтидан уз хоҳишингиз билан кечманг... Ҳар бир инсон узини кимнинг фарзанди эканини унутмаслиги керак. Узбекларда яқинларгача, олтмиш-етмиш йил бурун чекиш, ичиш оммавий тус олмаган. Бу иллат бизнинг миллатимизга — узлигимизга тамомила ёт булган. Шундай экан, ҳар бир ёш узини бу иллатлардан покизаламоқ йулларини изласин. Ҳар ким учун покизаланиш йули турлича булиши мумкин. Аммо бунга онгли равишда ёндашилмаса, хом сут эмган банда эмасми — ожизлик қилиб қолиши аниқ. Бунга ҳаётдаги бир синов деб қарамоқ, бу иллатдан онгли равишда қутулиш йулини тутмоқ зарур. Шундагина жамиятимиз узи ҳам, дили ҳам, қиладиган иши ҳам пок инсонлардан таркиб топади. Ичмайдиган, чекмайдиган фуқаролардан иборат булган жамиятни тасаввур қилиб куринг-а...

Инсон борки, орзу-умид билан яшайди. Менинг орзу-умидим ёшларимиз турли иллатлардан холи, ақли тиник, уқимишли, маданиятли, ёруғ юзли булса — мустақил диёримиз улар зиммасига юклаган вазифани шараф билан адо этса-ю, узидан кейин келаётган авлодларга яхши хулқларни, инсоний хусусиятларни мерос қилиб қолдирса...

Бунга эришмоқ мумкинми? Албатта, мумкин. Бунинг учун хоҳиш ва интилиш керак. Агар ана шундай мустақил юртнинг дили пок фарзанди булмоқ ниятингиз булса, юқоридаги саволларни бир урганиб чиқинг ва узингиздаги иллатларни йуқотишга уриниб куринг. ишончим комилки, бунга эришажаксиз. Ахир айтадилар-ку: «Астойдил йиғласанг, сўқир куздан ёш чиқар» деб... Уриниб куринг ва натижасини қадрдон дустингиз ва маслаҳатчингиз «ТУРКИСТОН» рузномаси таҳририятига ёзиб юборинг.

Ёшларга қарата ёзган даъватимни тугатиб булгач, телевизор қулоғини бурадим. Не куз билан курайки, ойнаи жаҳонда реклама пайдо булди. Йирик, чиройли ҳарфлар билан: «ЧЕКИБ КУРИНГ, ЯНГИ» дейилган ва ёнига бир қути «ХОН» деган сигарета сурати чизилган. «Ахир қачонгача биз фарзандларимизни заҳарлаймиз?!» деб юбордим алам билан. Ундан кура: «Чекманг — кура-билатуриб узингизни заҳарламанг. Чеккан ҳар бир сигаретангиз — умр заволи...» деб даъват қилсак булмайдими? Бу масалаларга масъул мутасаддилар борми? Нега бундай қилаётганларига ҳисоб берсинлар!

Холида АҲРОРОВА
Ўзбекистонда хизмат курсатган маданият ходими.

Газета саҳифаланаётганда

ЙЎЛИНГИЗ БЕХАТАР БЎЛСИН

Пойтахтдаги Амир Темур кучасида қайта қурилган трамвай йули фойдаланишга топширилди. УзА мухбири Тошкент трамвай-троллейбус бошқармаси бошлиғининг уринбосари Ғ. Ахмедовдан шу воқеани шарҳлаб беришни сўради.

— Тошкентлик қурувчилар, йулсозлар, электр монтажчилар ҳамда бошқармамизнинг йул ходимлари кучи билан қисқа муддатда деярли бир километр келадиган жойда трамвай излари, бетон устунлар ва электр симлари машинасозлиги заводи, Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, шимолий жанубий вокзаллар уртасида қисқа йул орқали йуловчиларни ташиш бошланди. Олой бозори ёнида ер ости йули қурилиши тугалланиши биланоқ бекатлар обод ва қулай қилиниб, трамвайларнинг тез-тез қатнаши йулга қуйилади.

Шу куни 20 — ва 4 — йуналишдаги троллейбусларнинг қайта қурилган линиялари ишга туширилди. «Чорсу» мехмонхонаси ва «Алпомиш» спорт саройи оралиғидаги йул кенгайтирилиб, янгиланди, янги троллейбус симлари тортилди.

«УЗБЕК НАВО» ГАСТРОЛ-КОНЦЕРТ БИРЛАШМАСИ, УЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ҲУЗУРИДАГИ «МУТТИ» ҚИЗИҚЧИЛАР ТЕАТРИ
22 СЕНТЯБРЬ 1996 Й. СОАТ 19.00 ДА
«ТУРКИСТОН»
ёзги театрида
УЧЛИК ШОУ
Кулгу Қушиқ Кураш
Узбекистон Ёшлар мукофоти совриндори Кулгу устаси — киноактёр
ШЕРАЛИ ҲОЖИЕВ
ва
«МУТТИ» қизиқчилар театри
Хушовоз хонанда
САЛОХИДДИН АЗИЗБОЕВ
ва
«АСЛ» гуруҳи
Узбекистон полвонларининг чиқишлари
АБДУҚОДИР ПИРМАТОВ
РУСТАМ ЭРГАШЕВ
УРОЛ ТУРАЕВ
ҳамда Узбекистон Халқ артисти ЭРГАШ КАРИМОВ
РОЗА КАРИМОВА
АБДУРАШИД ЖУРАЕВ
УБАЙДУЛЛА ҚУЧҚОРОВ
Дастурни: Узбекистонда хизмат курсатган артист ЭРКИН КОМИЛОВ олиб боради
Кулгу-қушиқ-кураш оқшомига МАРҲАМАТ!
Чипталар Сарой кассаларида сотилмоқда.
Касса: соат 10.00 дан 18.00 гача очиқ.

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Янгибой Қўчқоров,
навбатчи: Назокат Усмонова.

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58;
хатлар булими — 36-54-64;
тижорат булими — 33-79-69; ижодкор ёшлар булими — 36-54-64; спорт, харбий ватанпарварлик булими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент Матбуотчилар кучаси, 32-уй
Нашр курсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Руйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. —— 0435
Корхона манзили: «Буюк Турон» кучаси, 41
Ҳажми —— 2 табоқ. Тираж — 8913.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00
1 2 3 4 5 6